

24

a
24

Ca

అడుసుగుడి సెలోన క్రొత్త
యెడదను నిర్మించుకొందు.
పసిడిమేడలో జీవిత
పాఠములు దిద్దుకొందు.

కుత్తుకలో విషము దించి
మెత్తని నవ్వులను పంచి
శివముద్రను దాల్చిన మని
షిని కన్నుల కద్దుకొందు.

సురలకన్న కరుణాత్ముడు
నరుడు గాక యింకెవ్వడు ?
మందిర మెరుగని దేవుడు
మనిషిగాక యింకెవ్వడు ?

అణువులు పగిలించువాడు
ఆత్మలు రగిలించువాడు
మానవుడా, కాడు; రంగు
మార్చుకొన్న దానవుండు.

ప్రకరణ గ్రంథాలు

మానవశీతం

నిన్ను గూర్చి పాడుకొందు.
నన్ను గూర్చి పాడుకొందు.
నిన్ను, నన్ను గన్న తల్లి
నేల గూర్చి పాడుకొందు.

నేలపైన మెరిసిన క
న్నీటిచుక్క లేరుకొందు.
ధూళిలోన విరిసిన హృద
యాల గాథ లేరుకొందు.

3387
84

అడుసుగుడిసెలోన క్రొత్త
యెడదను నిర్మించుకొందు.
పసిడిమేడలో జీవిత
పాఠములు దిద్దుకొందు.

కుత్తుకలో విషము దించి
మెత్తని నవ్వులను పంచి
శివముద్రను దాల్చిన మని
షిని కన్నుల కద్దుకొందు.

సురలకన్న కరుణాత్ముడు
నరుడు గాక యింకెవ్వడు ?
మందిర మెరుగని దేవుడు
మనిషిగాక యింకెవ్వడు ?

అణువులు పగిలించువాడు
ఆత్మలు రగిలించువాడు
మానవుడా, కాడు; రంగు
మార్చుకొన్న దానవుండు.

ప్రకరణ గోష్ఠాలు

3387
84

మానవశీతం

నిన్ను గూర్చి పాడుకొందు.
నన్ను గూర్చి పాడుకొందు.
నిన్ను, నన్ను గన్న తల్లి
నేల గూర్చి పాడుకొందు.

నేలపైన మెరిసిన క
న్నీటిచుక్క లేరుకొన్నదు.
ధూళిలోన విరిసిన హృద
యాల గాథ లేరుకొందు.

శతపత్రమువలె విచ్చిన
జగతి నొక్క చిటికలోన
మసిచేయగ నెంచెడు రా
క్షసవృత్తిని ప్రతిఘటెంటు.

మంచి మనసు కెదురొడ్డిన
వంచన తల వంచును లే.
శిశువుల చిరునవ్వుముందు
పశువు కొమ్ము వంచును లే.

త్రుప్పుపట్టలేదా క
త్తులు ఒరలో దాగిదాగి?
బూజుపట్టిపోవా బాం
బులు అరలో మాగిమాగి?

చేయిచేయి కలిపిన విక
సించును వెచ్చని స్నేహము.
ముడుచుకున్న గుండెలో గు
బుల్కొను నెత్తుటి దాహము.

పరిమళాల నెవ డాపును ?
పైరగాలి నెవ డాపును ?
ఎవ డాపును మానవతా
రవిరుక్కును, కవివాక్కును ?

[నా ముప్పయ్యో జన్మదినం గుర్తుకు రాగా గుండెలో జరిగిన మథనం]

క్రాలవార్ధి తరంగడోలనములోన ఎ
 న్నెన్ని వర్షాలు గతియించె తుంపరలట్లు ?
 ఈ ముప్పదేండ్లు నే నేమి సాధించితిని ?
 నత్తగుల్లల నాణిముత్తెమ్ము లనుకొంటి.

కుండపోతగ వాన కురియ నాచేలు పం
 డు నటంచు ఎద పింఛమును విప్పినదిగాని;
 కురియుటకు ముందు జలధరమాలికలు పొందు
 గర్భవేదన ఇంచుకైన గమనించితిని ?

ఒక నాట్యకత్తెరొమ్ముకుదింపు గని బిగిం
చిన వీణవోలే స్పందించిపోయితిగాని;
ఆమెగుత్తపురవికయందు అణగారిపడు
మాతృభావన లేశమాత్ర మ్మెరుగనైతి.

కొసతీగపైన దరహాసితమ్ము లారబో
సెడు పువ్వు గని పరవశించిపోయితిగాని;
ఒక్కొక్క రక్తంపు చుక్కతో పూవుమను
గడ పెంచు తీగసంగతి తలచలేనైతి.

వాయులహరులపైన వన్నెవన్నెల కోరి
కలు కాగితంపు పడవల పోల్కి విడిచితిని.
అవి నడుమ మునిగెనా? అవలిగట్టుల వెలుగు
టంచులను చుంబించెనా? యెరుగలేనైతి.

మెరుపుదొరసానిముంగురు లెట్లా దువ్వి నా
యింటిలోపల ప్రతిష్ఠించనెంచితి; గాని,
మింటిలో తప్ప నడిమింటిలో అది వెల్గ
లేదంచు తెలిసికొనలేక బేల్వడిపోతి.

మబ్బులం దెన్ని సామ్రాజ్యములు నిర్మించు
కొని యేమి? ఇసుకదిబ్బను పూరిగుడిసె యొ
క్కటి కట్టుకోలేక కటకటంబడితి; కా
సంత బ్రతుకుంబరువుకే యీడిగిలబడితి.

నందపరిమళం

బ్రహ్మడిపుడే యేదో నా
దపరీమళకిశోరమ్ము
నామనస్సు లోలోపలి
నందనమున కాల్మోపెను.

పలుమారులు రమణుల చె
క్కిశులపైన జారిపడ్డ
నా చూపులు నేటికి అం
తరకాంతివ్రతములయ్యె.

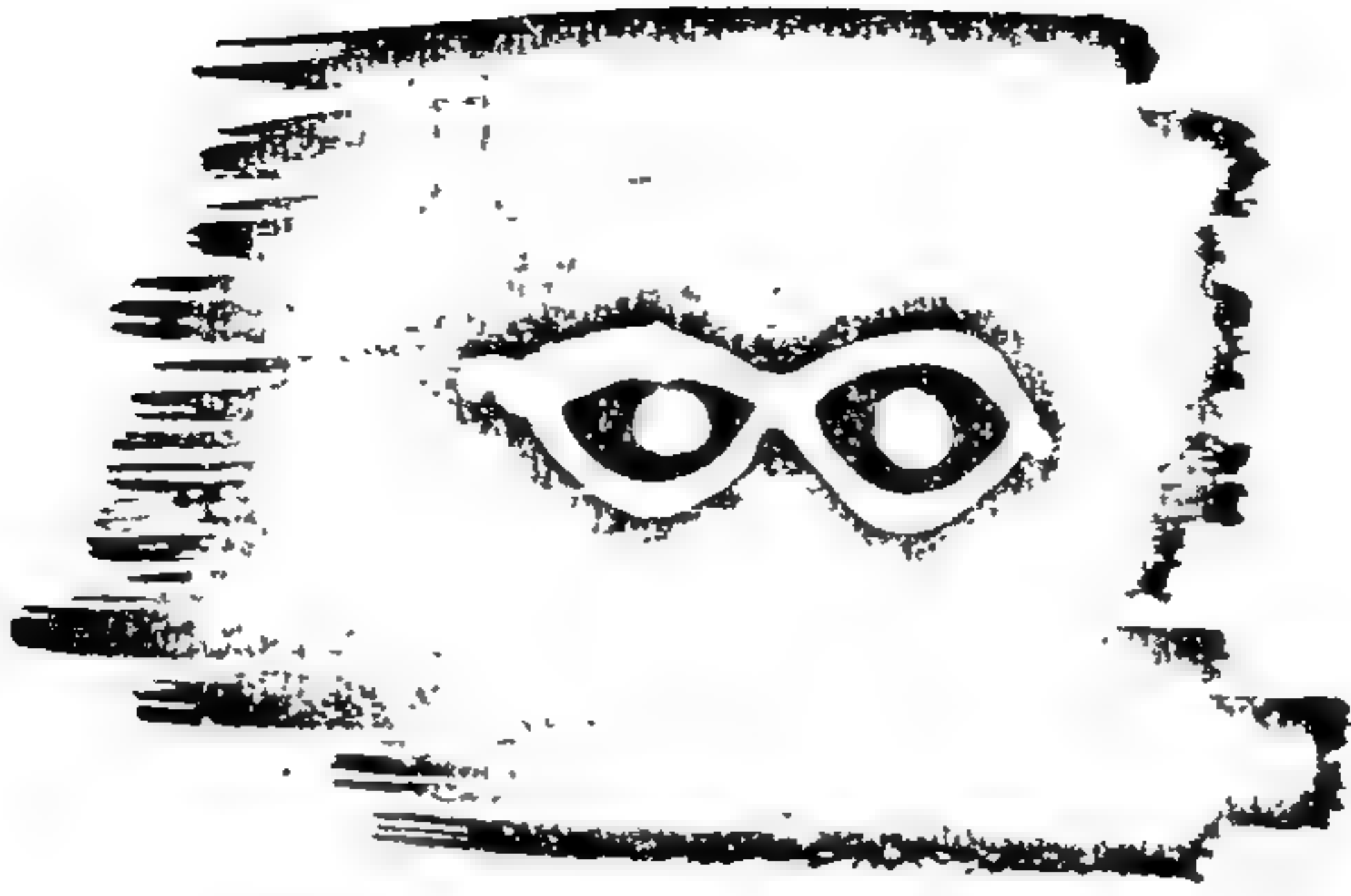

ప్రణవాక్షరపద్మముఖ
ప్రసరన్మృదుపరిమళమ్ము
నా తనువున కమృతచేత
నస్థితి కలిగించుగాక.

బహుస్పృహసంక్షోభ
స్ఫాటితమౌ అస్మదంత
రాశములో ఆనందమ
రాశము రమియించుగాక.

జ్యోతుడు

క్రాంతకాల మిటులే యేకాంతమ్మున మేలుకొందు.
కనురెప్పల కశ్రువులను కావలిగా నిల్పుకొందు.

కారెక్కిన లోకపు డెక్కల ధూళిపరంపరలను
నిట్టూరుపుతోడ చెదరగొట్టు చేవ పెంచుకొందు.

పొంగులెత్తి వచ్చు ద్వేషమును సలసల కాచివైచి
బొట్లుబొట్లుగా స్నేహమ్మును ఎదలో వడిపికొందు.

ప్రతీకారవాంఛ నాగుపామై బుసగొట్టుచుండ
గుండియ నొక మధురవేణుదండముగా మలచుకొందు.

నాముందర గుడ్లగూబలై మసలెడు చీకట్లను
చుంచుదువ్వి చక్కని పుంస్కోకిలలుగ మార్చుకొందు.

మనశ్శాసనం

లోకవృత్తమాధీకలోలుపము, తామ
సై కవాసనాదృప్తము, సమ్మదద్వి
రేఫరూపాంతరమ్ము నాహృదయ; మిందు
చిత్రముగ నేడు శిశుత రసీభవించె.

ఇది నాగుండియగూడున
పొదిగికొనిన నూతనానుభూతి; పసరులౌ
తుదరెక్కలపై బడి రా
త్రిదినమ్ములు మంచుబొట్ల తీరుగ జారెన్.

ఇష్టభేలావిలాససంతుష్టభావ
నాతరంగితస్వాంతసుందరుడ నౌచు
జగతి నొక మల్లెపూలచెండుగ మలంచి
కదలితిని శైశవామృతఘటికలోన.

ఎందేగినా పూల మందలే కనిపించు,
లేవు మొగమ్ము చిట్లించు మ్రోళ్లు;
ఎటు చూచినా పూర్ణిమేందువుల్ రవణించు,
కస్సుబుస్సాడు చీకట్లు లేవు;
ఎటు విన్న మత్తక్రేంకృతులే ప్రతినదించు,
లేవు పుచ్చములు వాల్చెడు నెమళ్లు;
ఎటు గన్న చిరునవ్వులే ఇవతాళించు,
మనుజరూపభుజంగమములు లేవు;
ఒక శర తొక వర్షర్తు వొక వసంత
మను వివేచనీయావస్థ నతిగమించు
శబలితమృదూహసంపుటి శైశవమ్ము
నను రసైకదృశాభిరమ్యునిగ జేసె.

ఏపూర్వజనుఃపుణ్యప
రీపాక మ్మిటుల అంకురించెనొ శిశుతా
రూపకముగ నా యెడలో,
ఆ పుణ్యమే నాదు జీవితాశయ మగుతా.

నివారి

చీకటులు నా కంటిరెప్పల
సెజ్జలందున మేను వాల్చిన వేళలో,
లోకమంతయు నిదురకొగిలి
లో నఖంపచమై సుఖించెడి వేళలో,

ఒంటిగా పర్యంకమున ని
ట్టూర్పులకు ఊపిరులు వోయుచునుంటిని;
కాలుజారెడు ఊహలకు రె
క్కలను జేరిచి ఎగురవేయుచునుంటిని.

బయట చీకటి, మనసులో శం
పాలతలు వెరగంది చూచిన వెల్తురు.
తారకల చెక్కిళ్ళ నించుక
తాకు తలపుల నెవ్వరెవ్వరో పిల్తురు.

ఎవ్వ రెరుగుదు రీ మిణుంగురు
దివ్యియల ఆంతరచిరంతనసారము?
ఎచట నున్నదో చెప్పగలనా
ఈ తమిస్రమహార్ణవమునకు తీరము?

విషవానం

[చిరకాలంనుంచి సుఖాలకు మరిగి పరవశుడై ఉన్న ఒక అసామాన్యజీవి ఒక్కమాటు త్రుళ్ళిపడి చేసుకున్న ఆత్మవిమర్శ యిది. దీనిలోని విషం జీవితపథంలో గిరుక్కున తిరిగే మలుపునూ మార్పునూ సూచించే సంకేతం]

నన్ను త్రాగనిండు విషము,
నా కదియే జీవరసము.

కాకోల మృనుకొందురొ?
కాదు కాదు; గుత్తులుగా
పండిన చీకట్లు పిండి
వడపోసిన రాగరసము.

తుమ్మెదసుల్తానుల పద
 ధూళినై న నోచుకోని
 పూచిన ఉమ్మెత్తపువ్వు
 నా చషకము నా చషకము.

నాటి గరళకంఠునితో
 పోటీ చేయుటకు గాదు,
 సోక్రటీసు సరిబంతిని
 చోటు గడించుటకు గాదు.

వింత మాధురులకు మరగి
 వెన్నెలదిండ్రపై ఒరిగి
 జడీభవించిన బ్రతుకున
 సన్నని మంటలు లేసగ—

నిప్పువోలె గుప్పున మం
 దెడు బాధాపరిమళముల
 తియతియ్యని చురుకులు గుం
 డియలో తీండ్రించిపోవ—

మదిరాక్షుల పెదవుల గల
 మధుశాలలలోన దిరిగి
 మత్తిల్లిన చూపుల కిసు
 మంత చేదు రుచిచూపగ—

జీవనకళి

ఓహో ఈబ్రతుకేమిటి
 ఊహల వైకుంఠపాళి
 విద్యుత్కౌముదిలో గో
 పికలు లేని రాసకేళి.

పొడివోయిన గొంతుకలో
 తడి కూర్చని హిమపానం
 చెవుల సందులందే మూ
 ర్చిల్లిపోవు పికగానం.

పాదరసంగుళికలాగు
 పట్టిన నిల్వని కాలం
 కంటబడ్డ ప్రతిమనిషి
 కండవున్న కంకాళం.

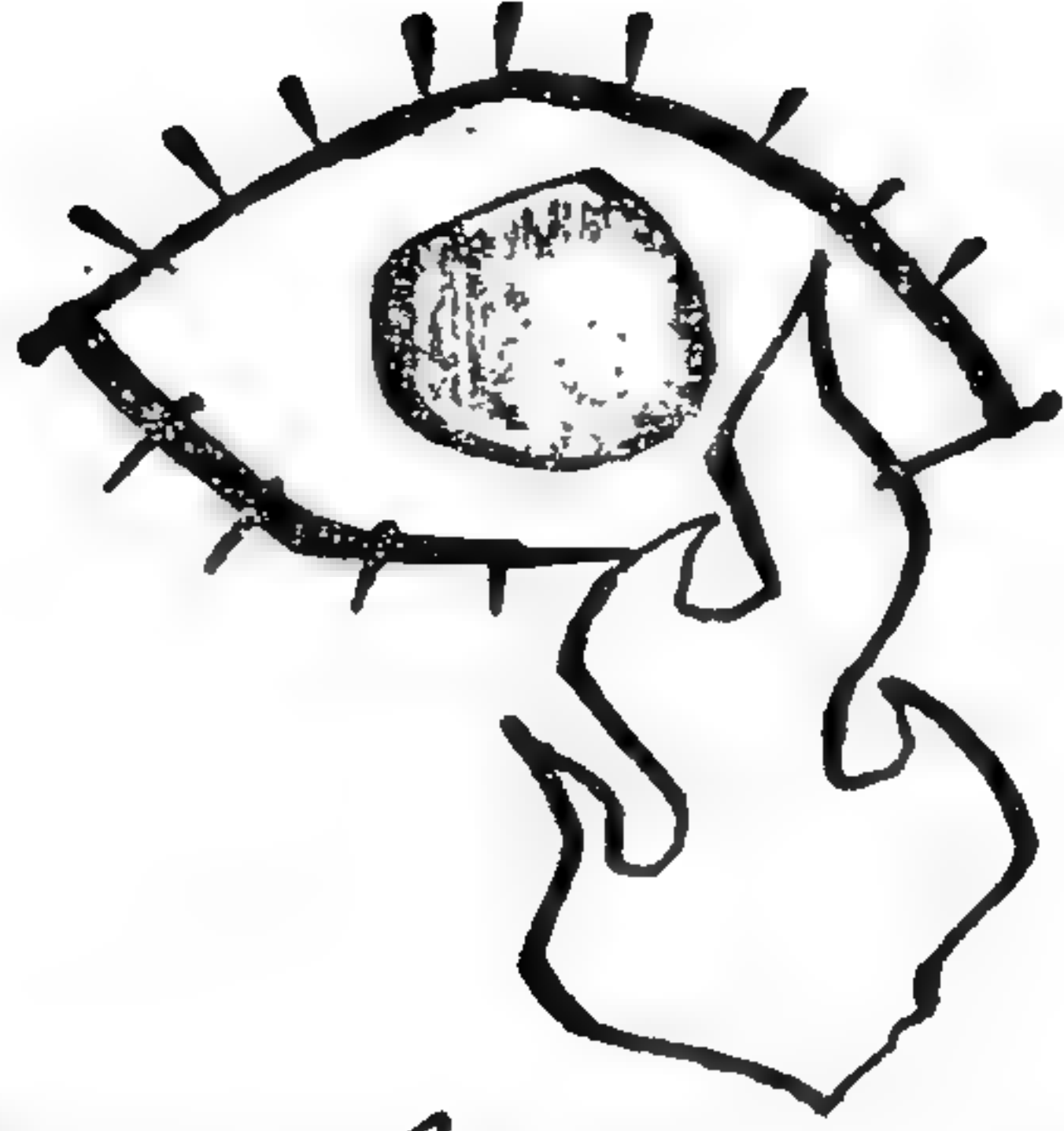
పెదవులపై జిగురువెట్టి
 అదికించిన చిరునవ్వులు
 ఎడదలపై ప్రాకి తూట్లు
 పొడిచే గొంగళి పుర్వులు.

స్నేహరసము నందించెడు
 జీవి నొసట మసిముద్రలు
 నిలువెల్ల విషము దాచెడు
 ఖలుని కేమొ మణిముద్రలు.

కుందేశ్వను డీకొని పరు
 గులు దీసెడు తాబేళులు
 అర్థాలను గదినిడి వా
 హ్యళి కేగు శబ్దాశులు.

గానుగెద్దువలె గమ్య
 స్థాన మెరుంగని యాత్రలు
 రంగము వీడినను ముఖపు
 రంగులు కడుగని పాత్రలు.

విద్యోగమేళనం

చేదులోన స్వాదుతావిచిత్రరుచిప్రేరణమ్ము
అవ్యక్తములోన వ్యక్తతావృథాప్రతారణమ్ము
అశ్రుసిక్తపక్ష్యమ్ముల అగ్నిశిఖాఫేలనమ్ము
ఏమి టీ అపూర్వానుభవామృతవిషమేళనమ్ము !

నొసట వ్రేలు ముంగురులం దుసికొల్పెడు ఉన్మాదము
నుసిరాల్పెడు దివ్యెలలో మసిలిపోవు ఉన్మాదము
ప్రసవదశమ్ముల కన్నుల పగటికలల కీలనమ్ము
ఏమి టీ అపూర్వానుభవామృతవిషమేళనమ్ము !

క్రస్నీశ్లతో తడిసియున్న నాబ్రతు కార
వేయుటకు నీ కంటివెలుగే శరణ్యమ్ము.

యాతనల రంపాల కోతవడు నా గుండె
శమియింప నీ చేతిచలువే శరణ్యమ్ము.

నరనరమునందు చిచ్చు రగుల్పు బాధలను
చల్లార్ప నీ నెనరుజల్లే శరణ్యమ్ము.

అడుగడుగునకు తూలిపడు ఆశయమ్ములను
నడుప నీ ఆలంబనమ్మే శరణ్యమ్ము.

పగలె చీకట్లు గ్రమ్మగజేయు సంశయ
మ్ముల మాప నీ దివ్యమూర్తియే శరణ్యమ్ము.

నను మాఘమాససుందరి తేరిచూచినది
బరికత్తులను మొండిపరచు చూపులతోడ.

నాయెదుట శిశిరకాంత నటించిపోయినది
జలతారు మంచుకుచ్చెలలు దుసికిల్లాడ.

చిటిలినది నా అధరపుట మొక్కచే కాదు
మెయిమడతలకా దాగిన యెడందసైతమ్ము.

పుండువడినది లేతగుండె యొకచే కాదు
పాలరెక్కల భావనాలలితమూర్తులును.

అసలే వియోగదగ్ధాకృతిని; అందులో
శిశిరనర్తకి చేలచెరగుగాడ్పుల దాడి.

ఇక నేమి? మండిపోయెడు గుండెపై క్రొత్త
కుంపటుల్ భుగభుగ రగుర్కొల్పినటులయ్యె.

ఐన ఈ బాధ నా కీనాటిదా, కాదు.
ప్రతిఋతువులో ప్రజ్వలితమైనదే కదా!

ఇదిగో వసంతమని యెదపొంగి లేచితిని,
అది పిక్వీకంఠమం దొదిగి కేరింత లిడె.

గ్రీష్మమని యింటిముంగిట నిల్చి చూచితిని,
కనులు రెండింట దుమ్మును గొట్టి పోయె నది.

జలదఋతు వంచు మిన్నుల క్రేవ కేల్సాచ
గ్రుడ్లెఱ్ఱజేసి పిడుగులు రాల్చి పోయె నది.

ఓహో శరత్తని మధూహలను పెంచుకొన,
అది చకోరికలకే అంకిత మైపోయె.

చివరి కొక చలికారు చిక్కెనని ఉప్పొంగ,
అది జంటకొగిళ్లయందే నలిగిపోయె.

నా యింటికి, మింటికి సం
ధానసూత్రమై నిల్చెను
ఎదొ చైతన్యతరంగము;
ఎదిగిన తేజస్కృంగము.

కుళ్ళుగుంటలన్ని పాల
మళ్ళై, కత్తులను పొదుగు
కొన్న ఇరుల ఒరలు పూల
గూళ్ళై మిరుమిట్లు గొలిపె.

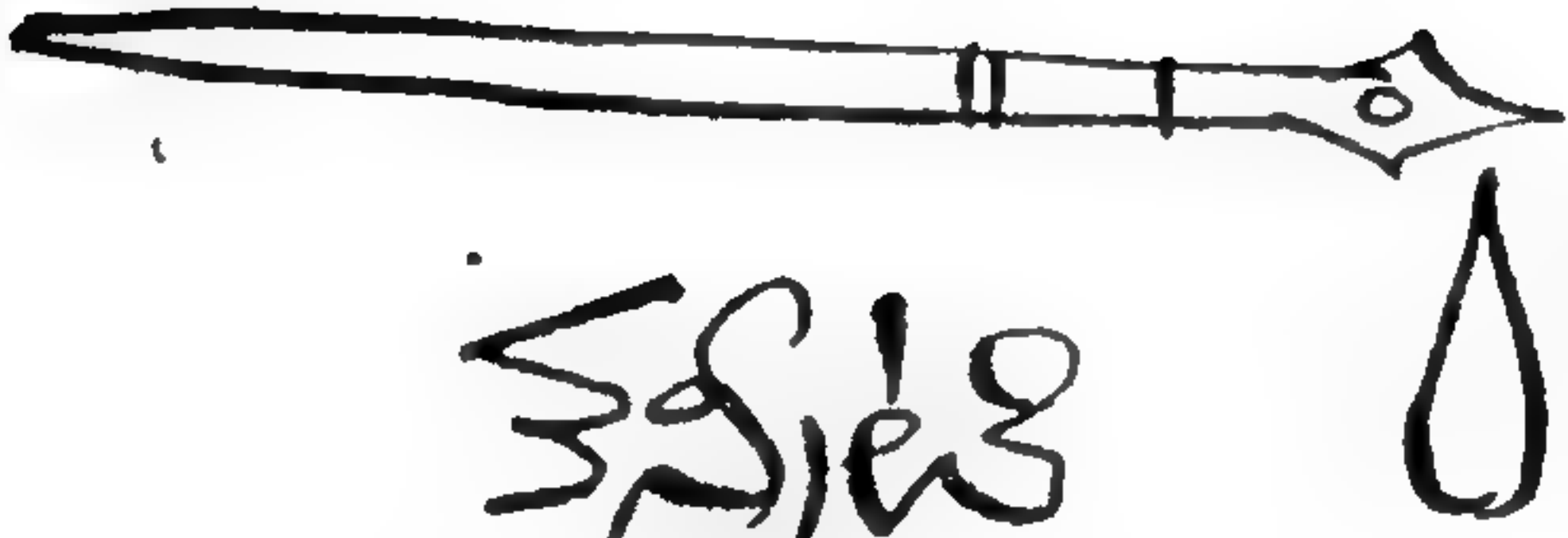
నెలలకొద్ది మంచుతోన
నిలబడి కంపించు మొరడు
మొగములపై మ్రోసె లేత
చిగుళ్ళ మంటల పల్లవి.

గడ్డిగరచుకొని పరున్న
గ్రుడ్డిపూలు శ్రీవక్షుని
పారిజాతమాలకు సరి
బంతిలో విరాజిలెను.

బురదలోన బ్రతికెడు కు
మ్మరిపురుగులు గూడ నేడు
తుమ్మెదలై, గులాబీల
తో వియ్య మ్మందుకొనెను.

ఈనా దొక బిచ్చకత్తె
యైనా మాన్యశ్రీమతి.
చెమటవడిపి కట్టిన ప్రతి
చీకు గుడిసె అమరావతి.

కన్నీటి తెరలు

కన్నీటి తెరలు నా
గళము కడ్డమునిల్ప
ఏమి పల్కుదును నే,
నెటుల పల్కుదును ?

కన్నీటి జాలు నా
కలములో చొరబడిన
ఏమి వ్రాయుదును నే,
నెటుల వ్రాయుదును ?

నరము నరమున బాష్ప
రురము త్రుళ్ళింత లిడ
ఏమి పయనింతు నే,
నెటుల శయనింతు ?

గుండెయే ఒక అశ్రు
భాండమై తొణకగా
ఏమి భావింతు నే,
నెటుల జీవింతు ?

నాడూ
నాడూ

'కన్నీరే కావలెనా
పన్నీరే కావలెనా'
కన్నీరే కావలెనని
అన్నా నొకనాడు.

తలపులు పన్నీటిలోన
జలకమాడు తరుణమందు
కొంటెగ కన్నీరు కోరు
కొంటిని ఆనాడు.

ఒక్కొక్క కన్నీటి చుక్క
చెక్కిట చిచ్చయి రాలగ
తరలిన పన్నీటి బ్రతుకు
తలచితి నీనాడు.

‘కన్నీరే కావలెనా
పన్నీరే కావలెనా’
బదులు పల్కలేక శిరము
వాల్చెద నీనాడు.

ఎడారి

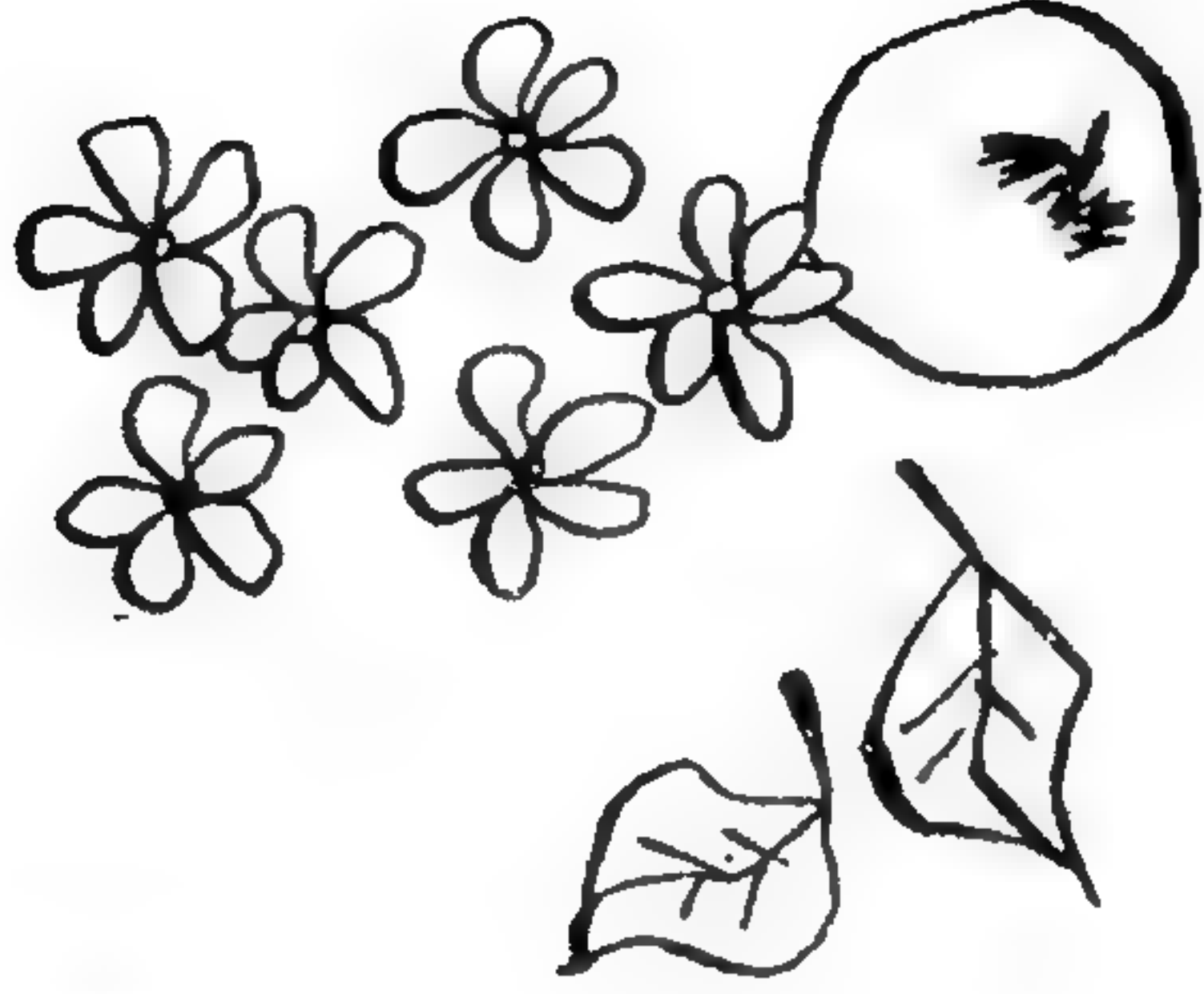
ఇది యెడారి; శూన్యానికి
మృదులమైన మారుపేరు.
ఎవరి వేడి నిట్టూర్పులొ
ఇచట వీచు వడగాడ్పులు!

కదలని కెరటాలవోలె
కనిపించు ఇసుకదిబ్బలు.
నడువ నడువ ఎడదలోన
పొడమును కానని బొబ్బలు.

ఈ యెడారిలో సాగితి,
 ఈ యెడారిలో ఆగితి,
 దోసెడంత నీటి చెలమ
 ఆశల పందిళ్ళు వేయ.

చెలమలోకి తొంగిచూడ
 చిత్రముగా వినిపించెను,
 'నీళ్లు కావు పాంథా! క
 న్నీళ్లు సుమా' యను గొంతుక.

నా పెదవుల తొణకిన మంద
 స్మితమే బదులుపల్క
 కన్నీళ్ళే నా పాలిటి
 గంగాజల మని త్రాగితి.

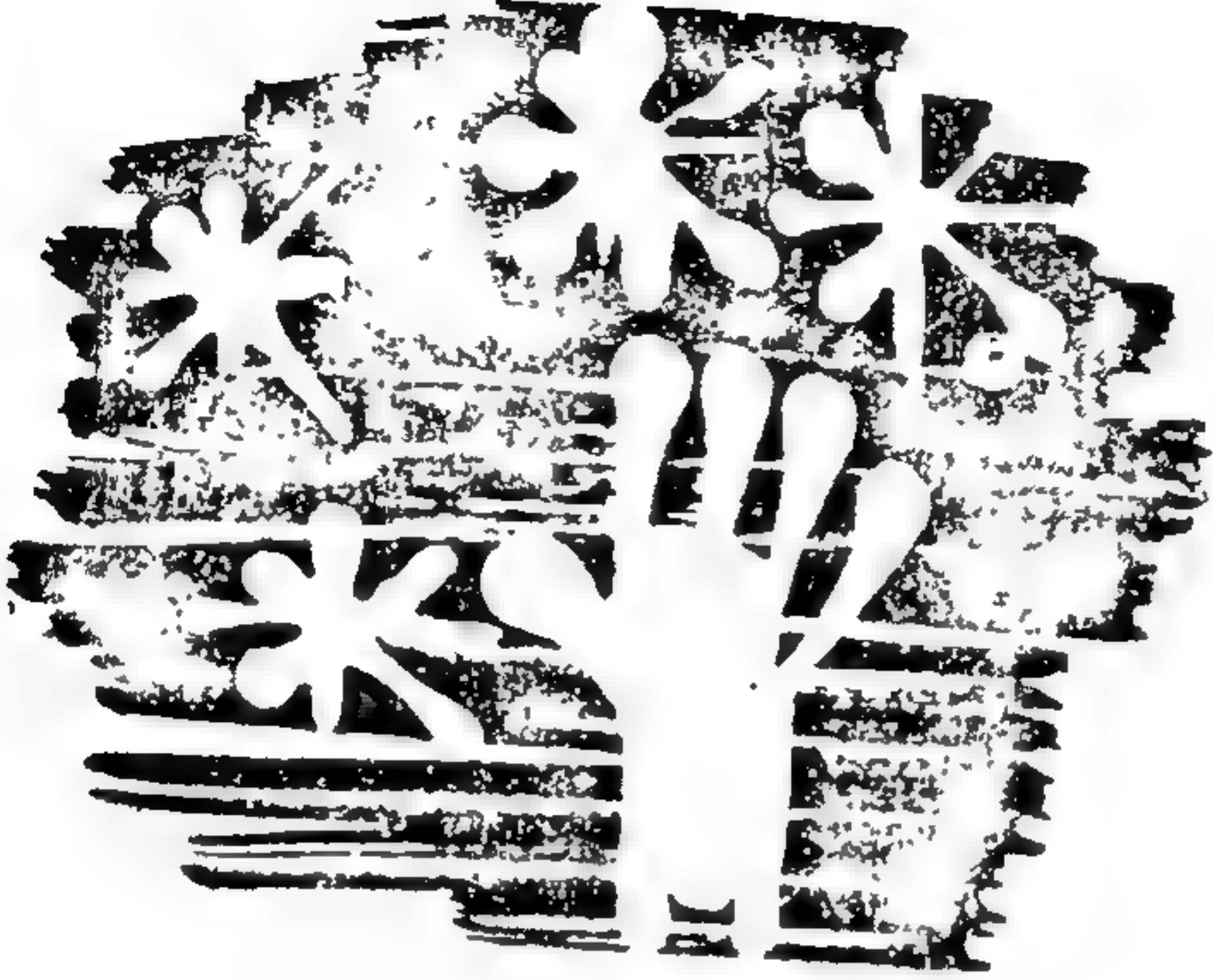
అందము

వెన్నెల లున్నపుడు ఇరుల
నెన్నుకొనుట ఒక అందము.
తీపిగడియలందు చేదు
జ్ఞాపకమ్ము లొక అందము.

సంయోగములో విరహ
చ్చాయ లున్న ఒక అందము.
ఆనందములో విషాద
గాన మున్న ఒక అందము.

ప్రహరణం

ఇది జీవనసంధ్యలోన
కొదమకోర్కె లల్లుకొన్న కల్వారం;
ఇది ఆశల కుంపటిలో
ఒదిగి ఒదిగి రగులుకొన్న అంగారం.

ఇది హిరణ్యకశిపుని ఉ
న్మదచేష్టల కెదురుదిరుగు ప్రహ్లాదం;
ఇది విశ్వంభరుని పచ్చి
నుదుట ముత్యములు పంచిన ప్రస్వేదం.

నక్షత్రాక్షతల కొరకు

నడినింగికి పడగెత్తిన మస్త మ్మది;

చందురు డను అందుగుచిగు

రందుకొనగ దందడించు హస్త మ్మది.

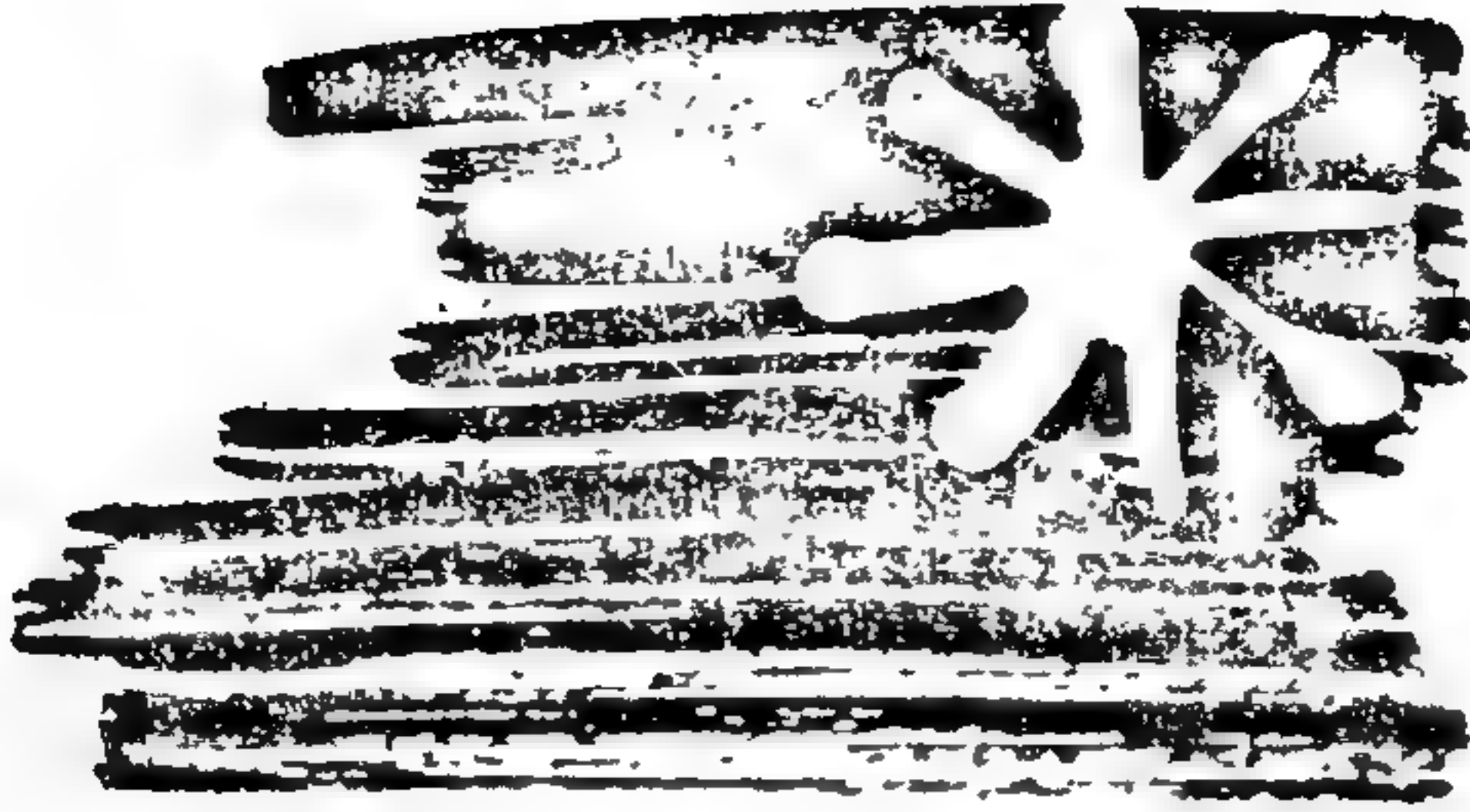
చినిగిపడిన రేబవళ్ళ

చేర్చికుట్టు ఎర్రపట్టుదార మ్మది;

కుదురులేని పుడమిని తన

యెదపై నిలిపిన శూన్యాధార మ్మది.

అమృత లిప్య

శ్రీమదాంబాదేవి
తలపాట
గంధారియం.
:: పుష్ప శిల్పం ::

[విషాదతిమిరంలో తళుక్కుమన్న రసరేఖ]

ఎన్నాళ్లకు నా మనసున
వెన్నెలచిన్కులు కురిసెను!
పలుకలేని కోర్కెలు చెం
గలువదండలై విరిసెను!

సగములోనె ఆగిన పా
ట గభాలున రెక్కలార్చె.
బొత్తిగ బిగిసిన గొంతు స
రిత్తువొలె గతులుదీర్చె.

పడిపోయిన అర్థాంగం
పల్లవించిన ట్లయ్యెను.
తెగిపోయిన ఆశావళి
తీగసాగిన ట్లయ్యెను.

ఇది ఒక అమృతలిప్తలో
ఎగిసిన మధురానుభూతి
ఎదకన్నులలో మృదువుగ
కదలిన సాకారగీతి.

కరణావళి

క్రుసుమించిన బీరపూల
కోర్కెల నునురేకులపై
విషక్రిముల కోరల ర
క్కసినొక్కులు పడుచుండగ—

పరమసాత్వికుని అంతః
కరణముబోలిన నింగిని
మత్తెక్కిన కారుబోతు
మబ్బులు డీకొనుచుండగ—

పాపలవలె పుడమిఒడిని
పవళించిన పైరులపై
పొంగుచేళ్లు విరుచుకపడి
పొట్టబెట్టుకొనుచుండగ—

అన్నార్తుల నిట్టూర్పుల
ఆవిరితో చందురు డను
మణిముకురము అనుదినమ్ము
మసకమసక యగుచుండగ—

శరదిందిర చిరుఅందెల
స్వర మేదో వినిపించెను.
ఋతుచక్రము తిరిగిన సం
గతి కలగా స్ఫురియించెను.

దూదిపింజలై మొయిళ్లు
తూలిపోవు ననుకొంటిని.
పాలకుండలై చెరువులు
పరిమళించు ననుకొంటిని.

పగలంతా పొగచూరిన
జగతి నేడు కసటులేని
కలికివెన్నెలల జల్లుల
జలకమాడు ననుకొంటిని.

ఋతులక్షణ మీగతి పరి
 ణత మౌనని యనుకొంటిని.
 కానీ యెప్పటివలె లో
 క మ్ముండుట కనుగొంటిని.

పూలకారులో ఆకులు
 రాలుట గమనించలేద?
 వానకారులో నిప్పులు
 వర్షించుట చూడలేద?

మరి నేడో శరచ్చంద్ర
 తరళకిరణహాసములను
 మబ్బుతెరల కటకటాల
 మాటున పరికించలేద?

ఇంత వింతగా కాల
 మ్మొదురుదిరుగ హేతువేమో?
 మనిషిమనసువలె ఋతువుల
 మర్యాదలు మారేనేమో?

రసావేశమున గుండెలు
 రవళించిన వేశలోన
 కమలపత్రముల దాగిన
 భ్రమరయుంకృతులు విందును.

ఎదలో ఆనందరేఖ
మృదువుగ కదలాడినపుడు
సరస్తరంగముల నూగు
మరాళముల కనుగొందును.

తనువే మనసుగా మారి
వినువీధుల కెగిసినపుడు
విరబూచిన శరదిందుని
విశ్వరూపమును చూచెద.

ఋతువు లెన్నిరీతులుగా
గతులు మార్చుకొన్న నేమి
బ్రతుకులో విజయదశమీ
పర్వచంద్రికలు నిల్పెద.

కాలము శనివోలె, అశని
వోలె నెత్తిపై బడినను
ఆశయధ్వజమ్మును శిఖ
రాంచలమున నెలకొల్పెద.

కాలం కేలెత్తి పిలుస్తున్నది.
 కంకాళం లేచి నడుస్తున్నది.
 పొగచూరిన బ్రతుకులతో
 పొగిలిన నరజాతిధరా
 గగనాలకు వంతెన కడుతున్నది.
 సమరాలకు సమాధి అవుతున్నది.
 శాంతికి పరిణయం జరుగుతున్నది.
 విషదంష్ట్రావిముక్తమై
 విశ్వంభర కార్తీకపు
 వెన్నెల్లో జలకమాడుతున్నది.

వెనకచూపు ప్రక్కముడుచుకున్నది.

ముందుచూపు రెక్కవిప్పుతున్నది.

చివికిన తాటాకుపుటల

చెరిగివేసి చరిత్ర బం

గరుచిగురాకులను తొడుక్కున్నది.

శ్రమశక్తికి విలువ పెరుగుతున్నది.

జనహృదయం బలం పుంజుకున్నది.

గిరిజనుడే పురజనుడై

ధరాచక్రమును త్రిప్పే

తరుణారుణకాలం వస్తున్నది.

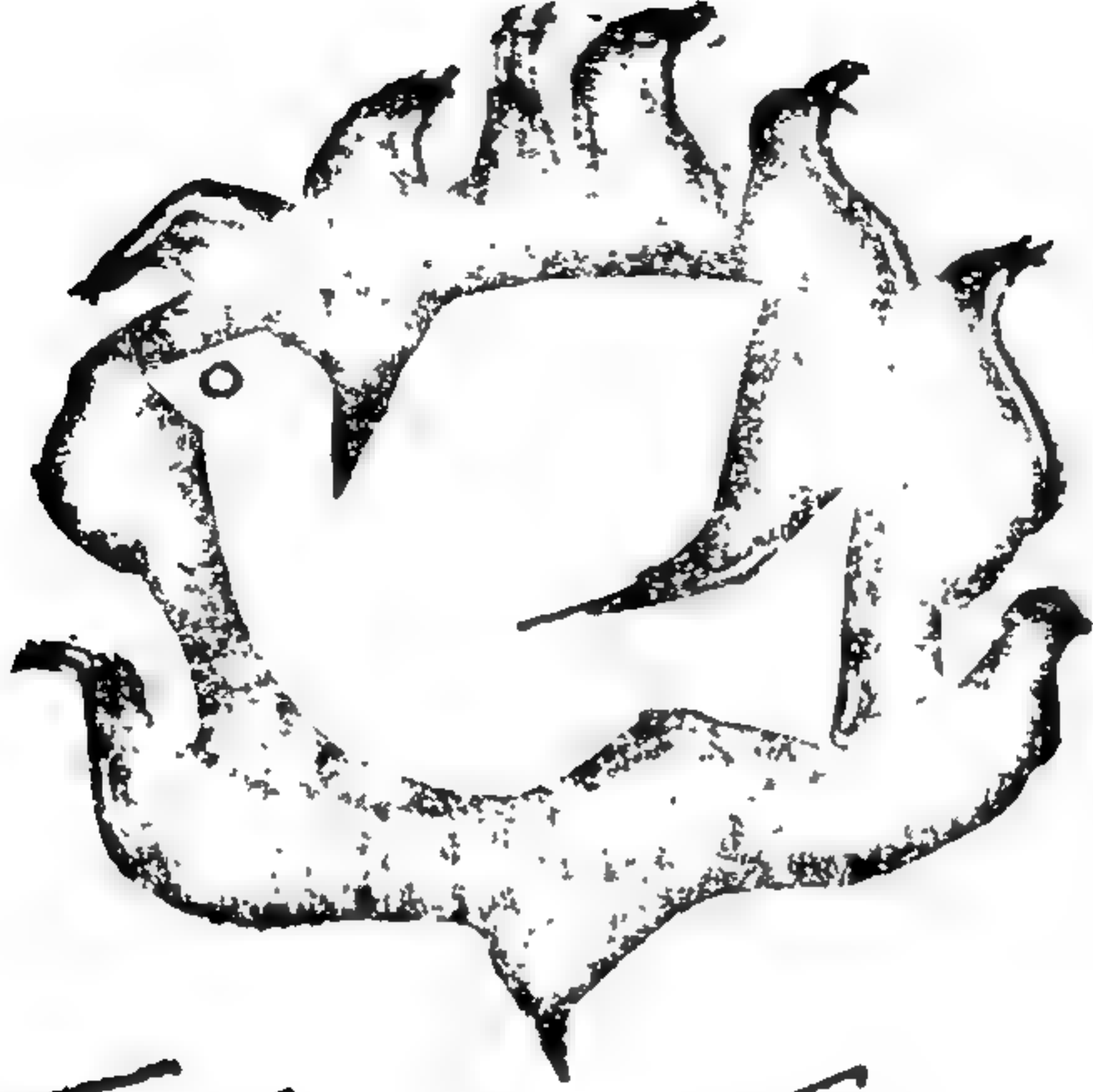
పొలిమేరలు తుడుచుకపోతున్నవి

సరిహద్దులు ముడుచుకపోతున్నవి

గాలివోలె, పరిమళాల

జాలువోలె, భిన్నదిశా

పాళికి కొంగులు ముడివడుతున్నవి.

క్రనుపిండని కొరుదొచ్చు

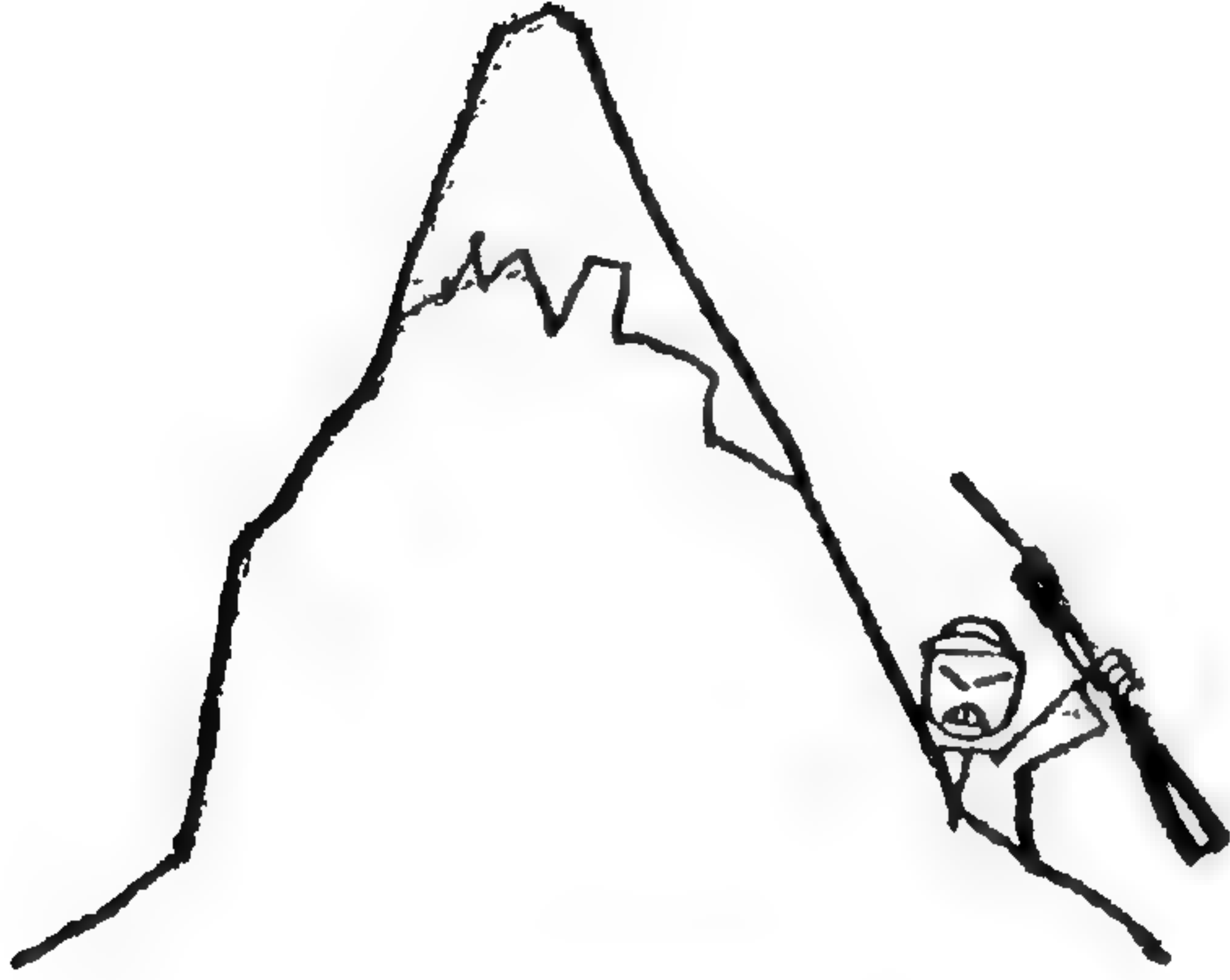
క్రనుపించని కారుచిచ్చు
 కణకణమున రాజుకుంది.
 కణకణమని రగులుతుంది.
 ఇంక కొన్ని గడియల్లో
 ఇలాతలంనుంచి యెగిసి
 మింటిమేడచూరు కంటుకుంటుంది.

వినిపించని విలయధ్వని
సనసన్నగ గొణుగుతుంది.
తనలోనే కుములుతుంది.
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఈ
యిరుకుటెదల గదులు వీడి
ఉప్పెనలా గట్లు తెంచుకుంటుంది.

కనురెప్పలపై ఏవో
ఇనుప తెరలు పడుతుంటే
పట్టదప్పి తూలిపడే
బ్రతుకుతీరు మారుతుంది.
భజ్జన తెలవారుతుంది.
నల్లమందునిషా విరిగిపోతుంది.

ప్రాణా లుండగనె పంత
రాగల్లా, దేగల్లా
రక్కుక తిను దుశ్శక్తుల
ముక్కు మొండివడుతున్నది.
చిక్కవడ్డ కపోతాల
రెక్కల్లో వజ్రశక్తి మెరుస్తుంది.

ఎవడురా!

[1959 లో భారతదేశపు సరిహద్దులపై చైనా తొలిసారిగా దాడిచేసినప్పుడు]

ఎవడురా నాతల్లి హిమగిరికిరీటమ్ము

పై చేయిసాచ నుంకించె!

ఎవడురా నాపువ్వుపెడదలో నిప్పుర

వ్వలు రాల్చగా సాహసించె!

పంచశీలసుధాస్రవంతిలో హాలాహ

లము క్రుమ్మరించె నెవ్వండు!

యోగివలె కనుమోడ్చియున్న నాజాతిమెడ

పై పాము విసిరె నెవ్వండు!

చెలిమితో చేరవచ్చెడివారి నా మంచు

మల సాధుమూర్తియై పిలుచు.

బలిమితో కాలుదువ్వగ నెంచువారి పా

లిట రుద్రమూర్తియై నిలుచు.

వాక్కుతోనే రొమ్ము వ్రక్కలించెడు ధర్మ

వీరావతార మీజాతి.

కాదంచు ఈ నేల కాలుంతువా ప్రతికు

శాగ్రమగు కైజారురీతి.

పచ్చినెత్తుటితోడ ప్రమిద వెల్గించుటకు

పట్టుబట్టిన వెర్రివాడా!

పదిలపరచితి స్నేహభాండమ్ము నీకొరకు.

అందుకో పాత చెలికాడా!

వెన్నవంటి భరతావని
 వెన్నున నిప్పంటించిన
 దెవ్వరు, నువ్వేనా
 క్రొవ్వెక్కిన చైనా!

ఎదరొమ్మున బాకు రువ్వి
 ఏమెరుగనిలా దిక్కులు
 చూచు నంగనాచీ!
 చీచీ! విషవీచీ!

సామ్యవాద మను పేరిట
సామ్రాజ్యపిపాస దీర్చ
నెంచు కుటిలజాతీ!
ఇదా రాజనీతి?

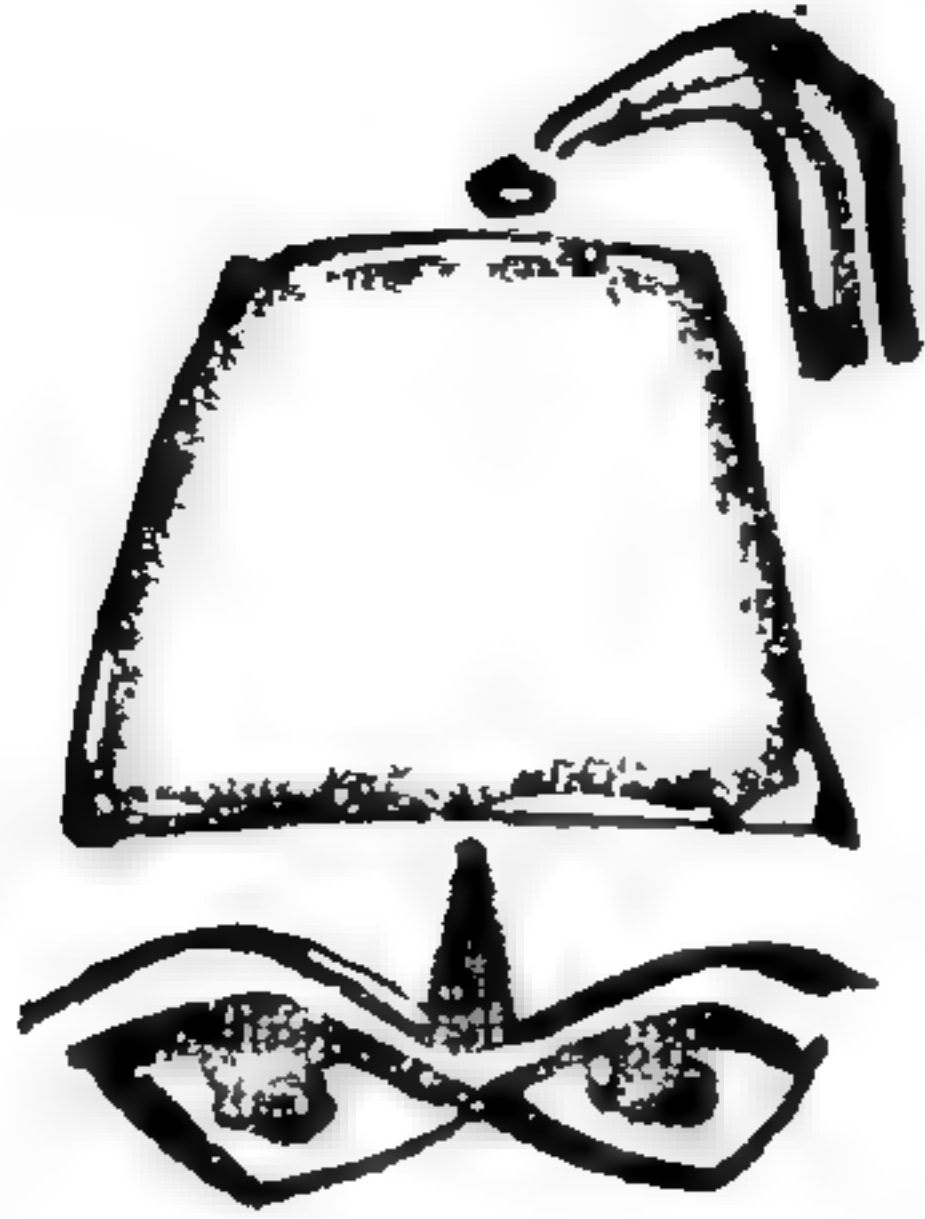
సరిహద్దుల తగాదాల
బురఖాలో ద్వేషవిషం
బుసకొట్టెను లేరా! నిను
పసికడితిమి పోరా.

ప్రక్కయింటి ద్వారానికి
పచ్చతోరణాలు చూచి
కళ్ళు మందె నీకు; నీ
కథ తెలిసెను మాకు.

తిండికి సరిపోకుంటే
తిరిప మెత్తుకో నుంటివి
జనం పెరిగితే మిత్రుల
శరణు వేడుకో నుంటివి.

తోడిదేశమున చొరబడి
దురంతాల కొడిగట్టే
బూజుబుద్ధి తగదుర, చెం
గీజుఖాను సోదరా!

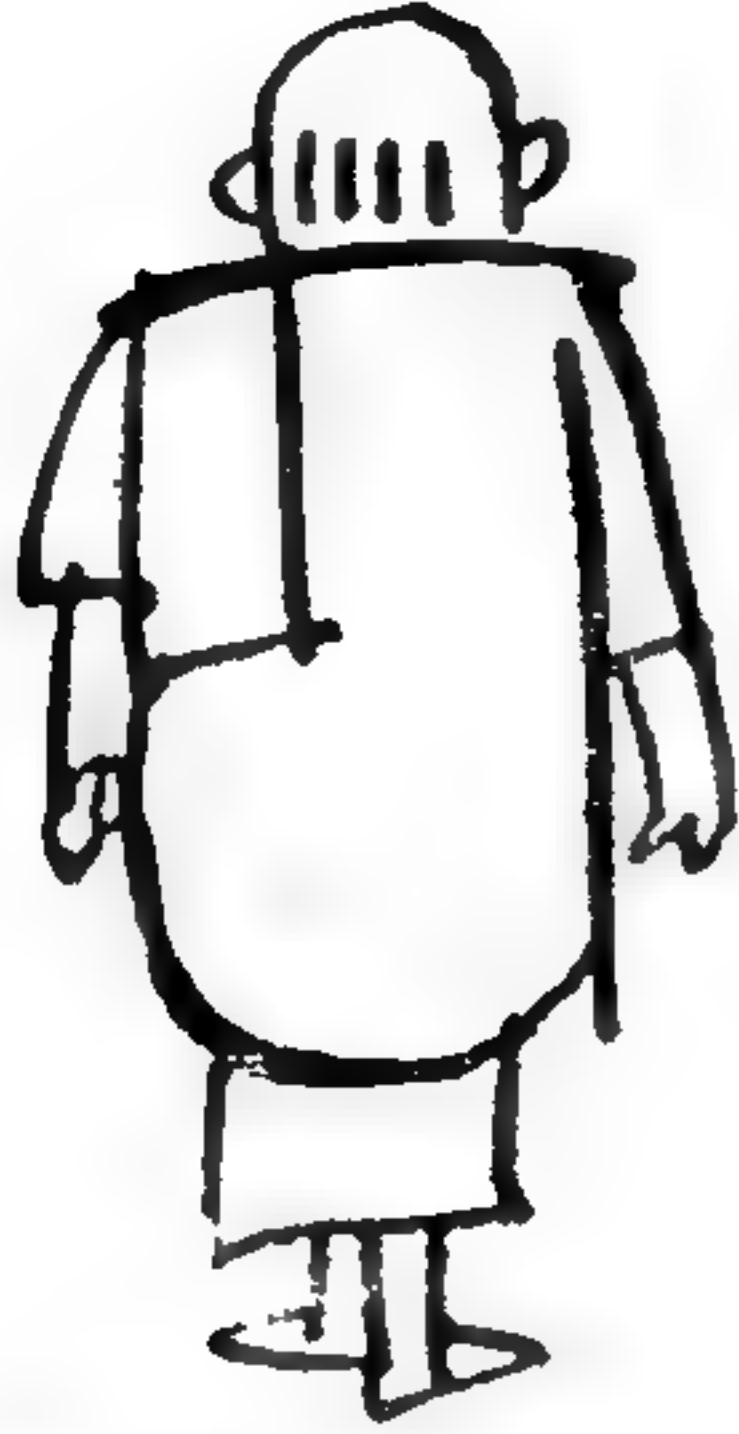
గుండెగుండె కొకదీపం

గుండెగుండె కొక దీపకరండము వెలిగింది నేడు.
శిరముశిరము కొక హిమాద్రిశిఖరము పెరిగింది నేడు.
గళముగళము కొక కేసరిగర్జన వినిపించె నేడు.
జాతిరక్తమున సాగరచేతన కనిపించె చూడు.

ఎక్కడనో హిమవంతుని ప్రక్కలోన చిచ్చురేగ
ఇక్కడ కన్యాకుమారి ఎగిసె నపరచండికయై.
ఎవడో ఒక దుర్మతి మన యెల్లలపై కాలొప్పగ
కదనుదొక్కె కోటికోటి పదము లుక్కుపిండములై.

కొకదండం

అడ్డబట్ట చుట్టుకొని
అరచొక్కా తొడుక్కొని
కాంగ్రెస్సును బతికించిన
కామరాజు కొక దండం.

నట్టనడిమి వెన్నెముకను
పుట్టెనురా రాచపుండు.
దానిని కరగించిన నవ
ధన్వంతరి కొక దండం.

తొక్కిన అడుగే తొక్కుచు
 తోకజార్చు గుర్రానికి
 కొరడారుచి చూపించిన
 కొత్త రౌతు కొక దండం.

మంచినేయి తాగితాగి
 మందగించు దేహానికి
 విద్యుద్భూత మొసంగిన
 పెద్దబుర్ర కొక దండం.

బంగారు కంచాల లోని
 పక్వాన్నమునే కాదని
 ఉపవసించబూనుకొన్న
 తపసి కిదే తుది దండం.

తైత్తిర్యకేతనం

బ్రగమువట్టి జడీభవించు నాడులలోన
చేతనాగ్నిప్రభాకేతనాగ్రము లెత్తి
సోలిపోయిన శిరస్సులను హైమాద్రి శిఖ
రమ్ములుగ మార్చిన దినమ్ము రానేవచ్చె.

నలమందు దిన్నచందాన పడియున్న దను
కొన్న జగ మొక్కమొగి కుటుసమ్ము విడిచి నది
పిరికిమందును ద్రాగి బేజిల్లినట్లు క
న్పించు దేశమ్ము పులిపిల్లయై దూకినది.

తన చేలు పండునని, తన జోలె నిండునని
 లెక్కించుకొని మీస మెక్కించు వీరులా?
 కారు కా రవ్వారు; ధరాప్రపాతముగ
 కురియుటయె తప్ప ఫల మెరుగని ఘనాఘనులు.

ఎదో పిలుపు వినిపించి ఎదపొంగి పసుపుబ
ట్టలతోనె నిప్పుగుండముల దూకినవారు
ఎదో ఊహ పదునెక్కి యిల్లు వాకిలి వీడి
ముండకంచెలను కాల్మోపి నడచినవారు

ఎందరెందరి బ్రతుకు లింధనములై పోవ
సత్యాగహాసలజ్వాల పుట్టిన దయా!
ఎందరెందరి రక్త మిట్టింకు లింక నీ
మట్టిలోన స్వరాజ్యమణి జనించిన దయా!

ఆ మహాత్ములు నాటినట్టి వృక్షముపై
కోతుల టైగబడెడు భ్యాతియే మిగులునా?
వా రిచ్చి పోయిన సుధారసఘటము గుంజు
లాటలో పుసికి పదియా ర్వక్కలగునా?

ఏమి టీ జంజాట? మెందు కీ పితలాట?
మీ స్వార్థరుండు యిం కేనాడు శమియించు?
పొరుగింటి చూరు కగ్గి రగిల్చి టెక్కెమ్ము
లెగురవేయుటకే లభించెనొ స్వరాజ్యమ్ము?

ఇప్పుడిప్పుడేకదా ఎవరి కందక పారు
కొండవాగులు పాలకుండలై నిల్చినవి!
నినమొన్ననేకదా గునుగుపండని భూము
లందు బంగారు సస్యములు తలలూపినవి!

ఇవిగివిగో మెట్లు; పుడమి
గవనునుండి ఆకాశపు
లోగిలిదాకా తీగలు
సాగిన జలతారుమెట్లు.

నేలమీది యిరుకుగదుల
నిల్వలేక నా దేశం
నిలువెత్తుగ కట్టుకొన్న
వెలుతురు కడ్డీల మెట్లు.

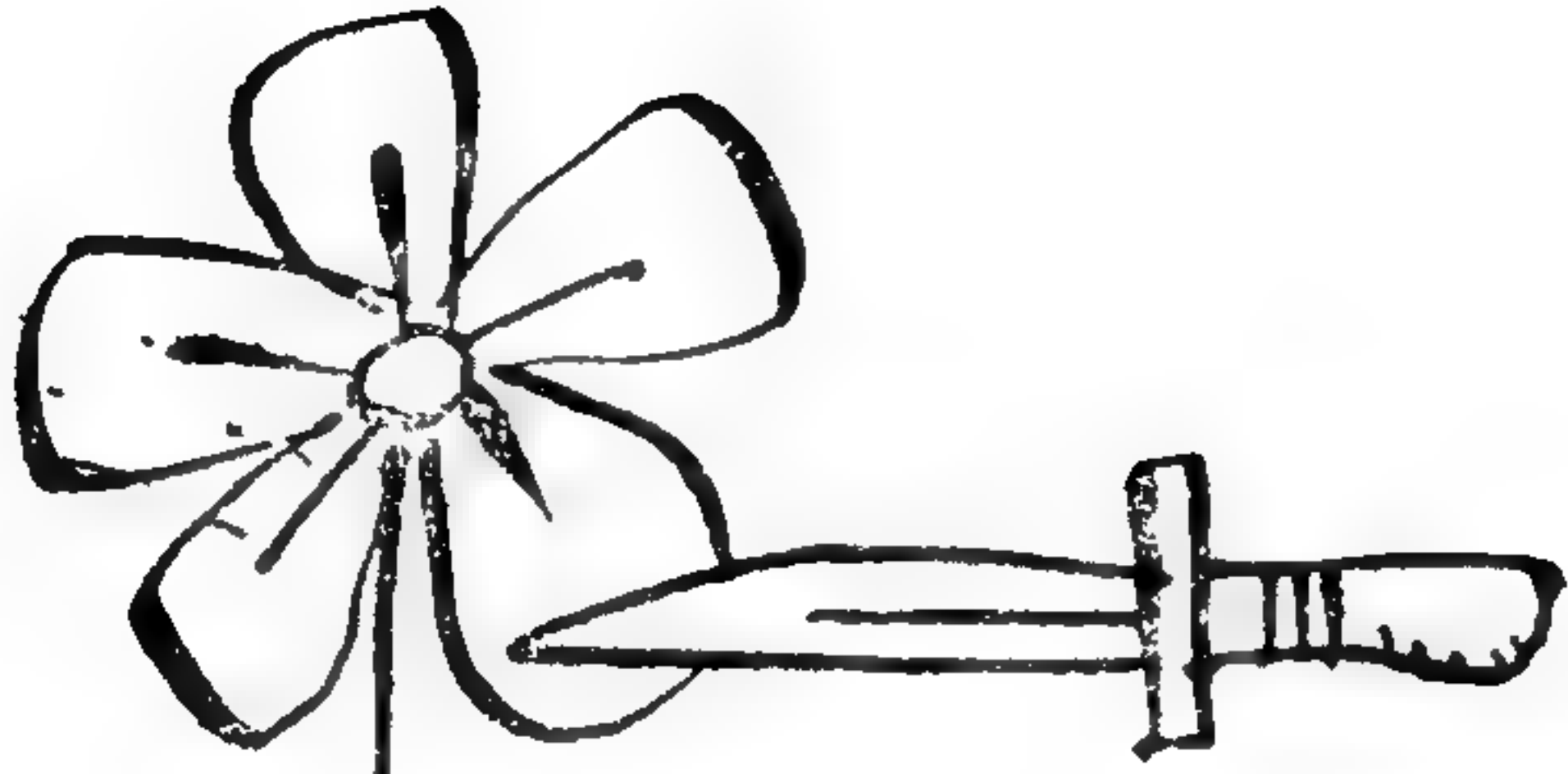
ఆశలు పులకించగ, ఆ
కాశము తలవంచగ; ఈ
మెట్లపైన కాల్మోపి గ
మించగ రారా తమ్ముడ.

ఇరులు గ్రుడ్లువెట్టెడు నీ
యిరుకుటడుసుగుడిసెపైన
గచ్చుమిద్దె మొలిపించెడు
కాలము వచ్చిన దన్నా!

‘ఓమ’గూడ పండనట్టి
ఊషరభూములలోపల
పదార్థన్నెబంగారపు
పైరులు తలలూపునురా.

అంతరిక్షమున దాగిన
అమృతపాత్ర సాధింపగ
కదలుమురా సోపానా
గ్రములపైన పాదమూని.

ఇవిగివిగో మెట్లు; పుడమి
గవనునుండి ఆకాశపు
లోగిలిదాకా తీగలు
సాగిన జలతారుమెట్లు.

అందెలు. అడియలు

స్వాతంత్ర్య మ్మనగానే
జబ్బు బుచ్చిపో విప్పుడు.
జెండా లల్లాడగనే
గుండె బుబ్బికిరా విప్పుడు.

కుష్కనినాదములు మ
స్తిష్కాలను కదలించవు.
సభార్పటులు మూగగుండె
సవ్వడులను వినిపించవు.

గతపౌరుషగాథలు ర

క్రమును తరగలె త్రించవు.
సిద్ధాంతములు బ్రతుకున
చిగురాకుల మొలిపించవు.

పగిలిన అద్దమ్మువంటి
వర్తమానమున స్వజాతి
నిండుమొగము శతసహస్ర
ఖండాలుగ కనిపించెను.

ఇంటా బయటా రహస్య
కంటకాలె ఎదురాయెను.
కమ్మని గుండెలకు కత్తి
కొగిలింత ఫలమాయెను.

కన్నులలో దాచి పెంచు
కొన్న పావురాశికువును
గద్ద తన్నుకొనిపోయెడు
గండపు గడియలు వచ్చెను.

పొలిమేరలలో పాముల
పుట్టలు పొడుచుకవచ్చెను.
కబంధహస్తాలు కుత్తు
కలమీదికి దిగజొచ్చెను.

కత్తయం

నే నొక్క అణువునే కాని దైత్యప్రకృతు
లకు మేరుపర్వతశిరశ్శిఖర మైనాను.

నేను ధూళికణమ్మునేకాని రసవదా
త్మలకు స్నేహతరంగితకరండ మైనాను.

నను నేను తెలిసికొంటిని; అంతియే కాదు,
నాచుట్టు ఎన్ని పరిణాహవ్రతాక్షరమ
నీషానిధుల్ గలవా నే తెలిసికొన్నాడ.

నాకు తెలియనిది ద్వేషాకృతి అదొక్కటే.

* *

రసాంజలి *

ఏకవిరవిచూపులు ప్రసరించగ దంష్ట్రాకరాళ
మృత్యుముఖము గూడ వేయిరేకుల పద్మ మ్మయ్యెను—

ఏరసాత్ముని మృదూహాలు పారినంత గుండెలేని
శిలాప్రకృతిలోన ఊర్వశీమూర్తులు చిగురొత్తెను—

ఏ ఋషిసమ్మితుని ధ్యానధారల కడ్డమునిల్చిన
తమశ్శిలలు సాలగ్రామములై ప్రతిభాసించెను

అతనిగూర్చి తలచుట యన్నది పూర్వసుకృత గంధము
అతనిగూర్చి పలికిన అల్పాక్షరమైన ప్రబంధము.

ఓ కళాకలాపనవమయూరవిభూ! నీస్మృతి జిగి

చచ్చిన విశ్వంభర కాక శాశ్వతనృత్యోత్సవమ్ము.

ఎల్లలు దాటి జనించిన షెల్లీ వందురే కాని

ఆలస్యముగా పుట్టిన అపరకాళిదాసు వీవు.

నీకు దేశకాలమ్ములు నిమిత్తమాత్రములె కాక

మనిషిలోని దివ్యాంశకు మారుపేరు వయ్య నీవు.

నీ వల్లిన స్వప్నమ్ములు నేటికి వాడని పూవులు.

నీవు మీటిన మృదూహాలు నేటికి మ్రోసెడు వీణలు.

నీవు ప్రభుని చరణమ్ముల నివేదించు గీతాంజలి

నిత్యము బీచెత్తిన గుండెల పండించు రసాంజలి.

ప్రవాణి యను గండుదొరసానిమ్రోల మన
బాస బానిసపిల్ల పగిది ఒదిగిన వేళ

మడ్డిగట్టిన సంఘమర్యాదలకు కట్టు
వడి పెద్దలే బుద్ధి ముడుపుగట్టిన వేళ

చిన్ని నాపొట్టకే శ్రీరామరక్ష యని
ఎవని గోతమ్ము వాడే నింపుకొనువేళ

పూతగౌతమి గడ్డలో తలెత్తిన జో దెవండు?
వేరెవరు? మన కందుకూరి వీరేశవిబుధుండు!

ఓ కందుకూరి వంశోదధి శశాంకమూర్తి !

విశాలకీర్తి ! నీవన్న

నా చిన్నిగుండె సంద్రమువోలె వికసించు;

కెరటాలుగా పొంగి సరిగమలు వినిపించు.

నా తెలుగుజాతి పుణ్యాలు పండిన రూపమా

మణిదీపమా! నీవన్న

నా పిట్టకలము సింగముభంగి లంఘించు;

సటలెత్తి భావసంపుటములు విజృంభించు.

వెలవెలందులతోడ కులుకుచే గొప్ప యని

అనుకొన్న ఘనుల గుట్టును బయటపెట్టితివి.

ధనముకోసము గడ్డి తినెడు అధికారులను

కలముపోటులతోడ గజ్జామనిపించితివి.

రాయిరప్పల పూజసేయుటను నిరసించి

మంచి మనసే దైవమందిర మ్మన్నావు.

సత్యవాక్కే మహాస్త్రముగా ప్రయోగించి

కుత్సితమ్ముల నాభిగూళ్లు చీలిచినావు.

నీచేతి చలువతోనే వితంతువులు తమ

తలలపై నీలాలు నిలుపుకొన్నా రయ్య !

నీ కటాక్షమ్మే తండ్రీ : బెరడుగట్టి పో
యిన అనాథల బ్రతుకు లిగురింపజేసినది.

నీవు కాసెబిగించి నిలిచినందున దురా
చార భూతముల బండారమ్ము తెలిసినది.

సగముచచ్చిన సమాజమ్ము నీ సంస్కార
బలము పుంజుకొని జంగలు సాచి నడచినది.

ఆంధ్రభారతి కూపిరాడనీయని అలం
కారభారమ్ము గని కంట తడివెట్టితివి.

క్రొత్తవెల్తురు లేక కుంచితమ్మగు మాతృ
భాషాలతకు పైడిపందిళ్లు వేసితివి.

పెంకులుగ కన్నడు కవిచరిత్రముల ద్రవ్య
తులలేని రత్నరాసులను పైకెత్తితివి.

కటుకొషధమువంటి జటిలశాస్త్రాంశముల
తేనెలూరెడు పచ్చి తెలుగులో పంచితివి.

ముక్కుపై కోపమ్ము ముసురుకొను నీ వెట్లు
రచనలందున హాస్యరసము చిల్కితి వయ్య !

వట్టి అలిపిరి ప్రాణీవైన నీ వేరీతి
బండ్లకెత్తెడు గ్రంథపటలి నల్లితి వయ్య !

పశుబలమ్మున కదరి వశముదప్పనివాడ !
డబ్బుఎరజూచి బోల్తాపడని మొనగాడ !

కందుకూరి కులమ్మొ కాదు, నాలుగుకోట్ల
తెలుగువంగడము వెల్లులు చిందె నీవల్ల.

అందుకోవయ్య తాతయ్య ! వేనకు వేల
మనుమల శుభాభినందన గుళుచ్చములెల్ల.

గురజాడ

ఓ కవీ గురజాడ! కవితా
శ్రీకి వెల్లుల మేడ! జాతీ
యతకు విచ్చిన పూలదారీ!
అలత నెరుగని బాటసారీ!

ఎట్టి మాత్రాచ్ఛందమున గొని
ఏము రవ్వలు రాల్చినామో
అట్టి ఛందస్సుందరికి నీ
వంచనడకలు నేర్పినాడవు.

బండలా పద్యములు? కావని,
కొండలా కావ్యములు? కావని
గుండెలే శబ్దములుగా కల
కండగీతుల నల్లినాడవు.

కులమతమ్ముల ఉక్కుడెక్కుల
నలిగిపోయెడు మాలలంగని
అల్లనాడే కంట నీరిడి
నట్టి వెన్నెలమనసు నీయది.

మరఫిరంగీగుండ్లు బంతుల
మాది ఎగిరెడు కాలమందున
కత్తివై రము కాల్చుమని యెలు
గెత్తు వజ్రగళమ్ము నీయది.

కన్యకాచరితమ్ము, పూర్ణమ్ము
గాథ—రెండే చాలునయ్యా
పరిమళించును 'నిత్యమల్లె'ల
కరణి నీ స్మృతినందనమ్మున.

ఎందుకయ్యా బండ్లకొద్దిగ
ఎద కదల్చని కావ్యరాసులు?
జాతినాడులలోన పారెడు
గీతి యొక్కటి చాలదా మరి!

మృత్యుహరం

[పోతన కావ్యం వ్రాసిన 'అభినవపోతన' శ్రీ వానమామలై వరదా
చార్యులు. ఆయన సన్మాన సందర్భంలో నేను చేసిన గానం]

గుండెలోన రసవదర్థభాండములు గలవాడా
గొంతులోన పుంస్కోకిలకూజితములు గలవాడా
నిన్నేమని వినుతింతును అన్నా! వరదన్నా! నీ
మనసు వెన్న, తనువు వెన్న, మాటతీరు వెన్న.

ప్రాణమున్న భావాలకు నీ నుడియే వాణికి గుడి
ఆకుపచ్చడిహాలకే నీ కావ్యము ఆరనిమడి
చిక్కని కైతలకు నిన్ను చెప్పుకొందు నో యన్నా
నిన్ను మించు కవి యేడీ? ఉన్నా డొక పోతన్న.

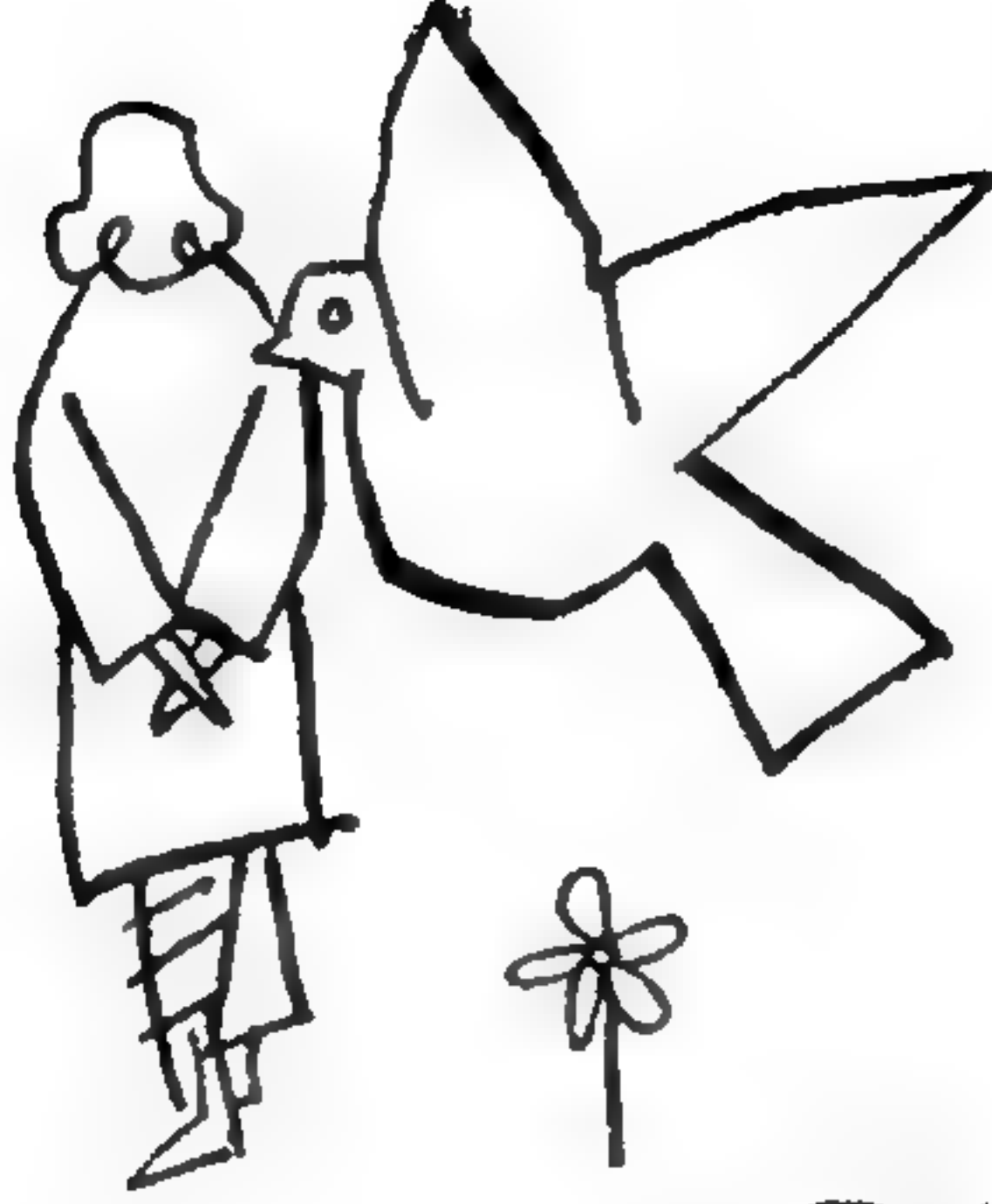
కృష్ణాకరణం

వడలి వత్తలైన తెలుగు
నుడులకు జీవము పోసిన
గిడుగు రామమూర్తికి ఋణ
పడియున్నది తెనుగుగడ్డ.

పైని పటారమ్ములతో
భాషాభేషజము చూపు
పండితుల నదల్చిన ఉ
ద్దండుడు మన గిడుగుపిడుగు.

రవిస్మృతి

తొలిఉషస్సుల తలిరునవ్వుల
 తొంగిచూచెడి సాధుమాధురి,
 వాలుసంజల జాలిచూపుల
 తేలివచ్చెడి వేదనాదురి,
 కౌముదుల కపురంపు వలపులు,
 కారుచీకటి మూగపిలుపులు
 ఏకమైన రసైకమంత్రము
 నీకవిత్వ మ్మోరవీంద్రా!

వేకువల అందాలు తెలియగ
 చీకటుల పారాడు మంటివి
 ప్రళయరుండులె నవ్యసృష్టికి
 లలితసంగీతమ్ము లంటివి.

ఏది మృత్యువు? వికటవిషదం
 స్త్రాదిగంబరమూర్తియా యది?
 జగతి కంపిలజేయు భయద
 స్వప్నమా మరి? కాదు కా దది.
 మృత్యు వన్నది నీకు మాత్రము
 నిత్యనవగాంధర్వగీతిక.
 ప్రభుని సన్నిధి జేర్చ ముంగిట
 వచ్చి నిల్చిన దేవమూతిక.

దేవు డెక్కడ? మూతవడు మం
 దిరపు చీకటిగదులలోనా?
 పాలసంద్రములోననా? హిమ
 పర్వతాగ్రముపైననా మరి?
 కాదు; విశ్వస్థితికి తన ర
 క్తమ్ము పిండెడు మట్టిలోపలి
 మనిషిలోనే దేవు డున్నా
 డనుచు శంఖము నొత్తినాడవు.

జన్మభూమినిగూర్చి నీరా

జనము లెత్తుటెకాక తూరుపు
పడమరల కొక స్నేహసేతువు

నిడిన పరిణతదృష్టి నీయది.

భావకవితాస్వర్ణపీఠము

పైన అచ్చరతో సమమ్ముగ
బిచ్చక తైకు చో తొసంగిన

పిండివెన్నెలమనసు నీయది.

కుటిలశంకాశృంఖలలతో

కటకటంబడుచున్న మానవ
కోటులకు మోక్షము నొసంగెడు

క్రొత్తబుక్కులు నీదు వాక్కులు.
పటునిరాశాగ్రీష్మధాటికి

పగులువారిన గుండియలతో
తల్లడిల్లెడు యాత్రికుల కమ్మ

తంపు తేటలు నీదు పాటలు.

పరభృతమై నీగళ మ్మొక

స్వరతరంగము సాచినంతనె
విశ్వభారతి పసిడితీగల

వీణీయను శ్రుతిచేసికొన్నది.

పరవశమై నీవు భావాం

బరమునకా నర్తించినంతనె

జడజగత్తుకు పాతవాసన

సడలి, అందెలు ఘల్లుమన్నవి.

నిన్ను గని నా భారతావని.

పున్నెములు పండించుకొన్నది.

నిన్ను గని విశ్వాంతరాళము

వెన్నెలలు నిండించుకొన్నది.

ఆర్షతేజము నీవుగా మా

రాకుతోడిగే మహాకవీ!

అందుకొను మీ తెలుగుకవి అభి

నందసప్రసవాంజలి.

ఏమున్నది ఇంకేముంది!
 ఈవిశ్వం మూలుగుతుంది.
 ఉన్న రెండు రెక్కలలోపల
 ఒక్క రెక్క తెగిపోయింది.

జవచచ్చిన వర్ణాహంకృతి
 చేసెనురా కఠోరహంకృతి.
 కెనడీహత్యారూపంలో
 కిచకిచలాడెనురా దుష్కృతి.

శాంతికి తల దువ్వి నవాడు
సమతకు వెలుగిచ్చినవాడు
'లింకణ' వారసు డగువాడు
ఇంకా మనలో కనరాడు.

కూటాలను కట్టని చేయి
క్రుశ్చేవును నెట్టని చేయి
మంచికి జైకొట్టిన చేయి
వంచన పాలయ్యెను భాయీ!

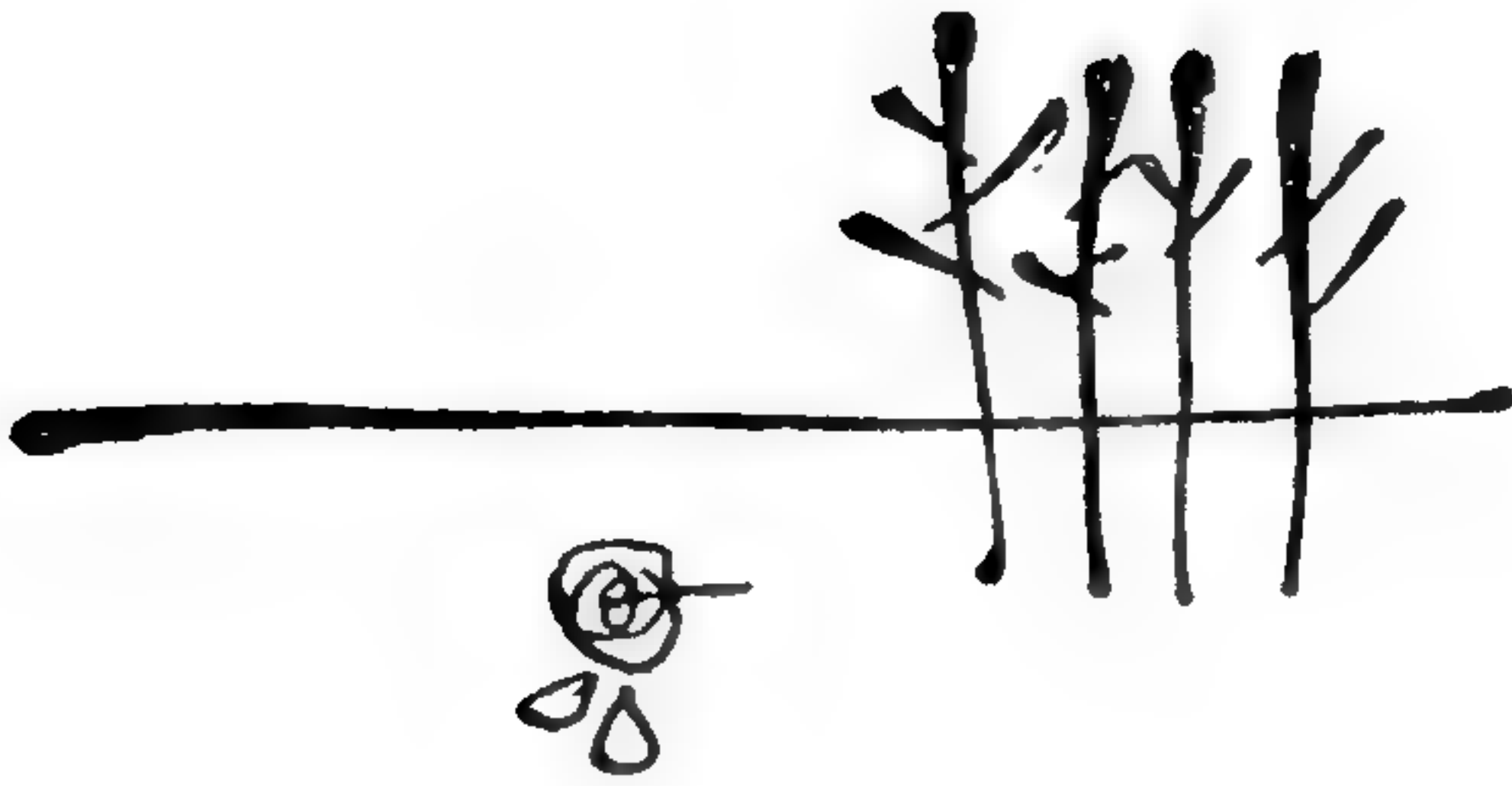
నలుగురిలో తలెత్తి తిరిగే
నల్లమనిషి కెవ్వడు దిక్కు?
మళ్ళీ తెలిచారల బెబ్బలి
మానవదేహాలను రక్కు.

తోక జార్చు పాకిస్తా నిక
తొటగొట్టి సవా లంటుందో
కాటువడ్డ భారతదేశం
ఖడాయించి ఎదిరిస్తుందో.

అవకాశం చిక్కిందేమో
అణ్వస్త్రపిపాసుల కిప్పుడు
జగమంతా ఘూర్ణిలునేమో
సమరాశ్వం డెక్కల చప్పుడు.

ఈలోపం సమస్తజగతికి,
ఈ శాపం పచ్చని ప్రగతికి;
ఐనా శ్రీకెనడీ సంస్కృతి
మానవులను నడిపించే ద్యుతి.

పిడుగుపాటలు

[జవహర్‌లాల్‌ నెహ్రూ నిర్యాణవార్త విన్నవెంటనే వేదనతో రగులుతూ—]

ఇంతకంటే ఘోరవార్త
 యేమున్నది యేమున్నది!
 పట్టపగలు పెనుచీకటి
 పటాలం ముసురుకున్నది.

జవహరు మరణంతో ఈ
 జగతి వణకిపోతున్నది.
 పచ్చని శాంతిశిరస్సున
 చిచ్చుపిడుగు పడుతున్నది.

గాంధీజీ స్వప్నఫలం
గంగలో కలిసె నయ్యా!
విశ్వంభరకంటిపాప
వెలుగే మాసిన దయ్యా!

చితిమంటలు

[నెహ్రూమృతదేహానికి అగ్నిసంస్కారం జరుగుతుండగా రెడియోలో వినిపించిన ప్రత్యక్షవ్యాఖ్యను విన్నతర్వాత—]

మరువలేము తండ్రీ! నీ
మధురకాంతిరూపమ్మును.
మరువలేము జవహర్! నీ
మహితస్మృతిదీపమ్మును.

గంధపుచెక్కలలో నీ
కనకప్రభలే తోచెను.
చితిమంటలలోపల నీ
చిరునవ్వులె విరబూచెను.

అలపించు వైదికమం
త్రాక్షరములలో నీ వి
న్నాళ్లు మ్రింగుకొన్న వేద
నాస్వరములె వినిపించెను.

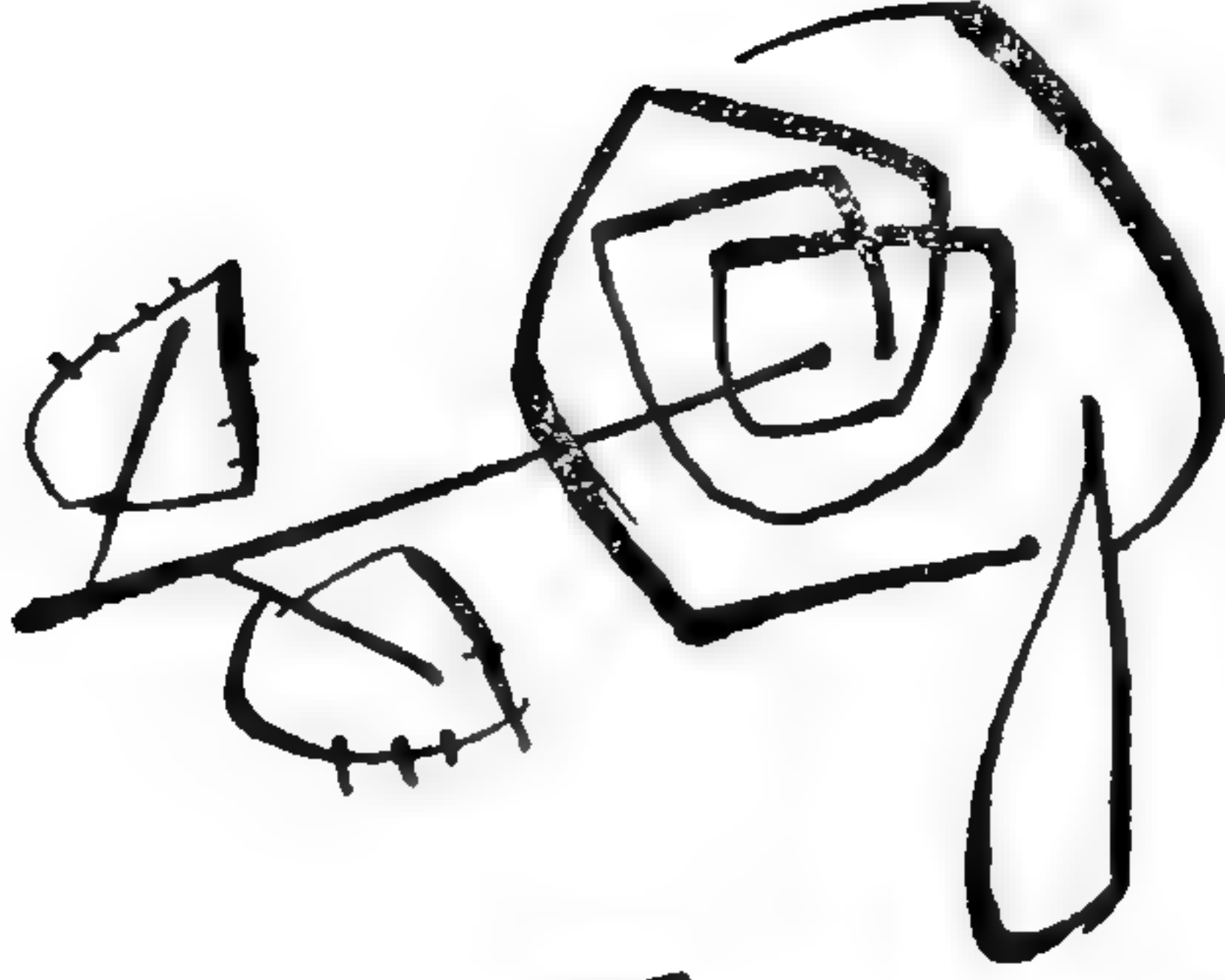
కన్ను మూసినావు నీవు,
కన్ను మూయలేము మేము.
చుక్కలలో చోటు నీకు,
రెక్కలు తెగిపోయె మాకు.

మనిషిమనిషిగుండెలోన
తొణకెను కన్నీటి జాలు.
ఇంటింటా గగనవాణి
ఏడ్చె నయా! పగలు రేలు.

అటు జాన్స్ విలపించెను.
ఇటు క్రుశ్చేవ్ విలపించెను.
విశ్వమంత ఇందిరయై
విలపించెను విలపించెను.

ఎందరు నాయకులు లేరు?
ఎందరు పాలకులు లేరు?
ఐనా నీవలె మనిషిని
అర్పించినవా రెందరు ?

సెలెబ్రి విలాపం

[నెహ్రూ కన్నుమూసిన తర్వాత కన్నువిప్పిన ఒక గులాబి పూవు తిగతే
ఇలా అంటుంది]

ఎందుకు కన్నావమ్మా!
ఎందుకు కన్నావు నన్ను?
ఎందుకు పెంచా విన్నా
శైందుకు పెంచావు నన్ను?

ఒక్కరోజుముందుగ నీ
ఒడిలో జన్మించినచో
కరుణామయుడో జవహరు
కరస్పర్శ లందుదాన.

కొన్ని గడియలకు ముందుగ
కన్ను విప్పగల్గినచో
అమృతమూర్తిజవహరుహృద
యమ్ముపైన నిల్చుదాన.

తోటమాలి నిన్న మొన్న
తోటి గులాబులు దూయగ
నా భాగ్య మొప్పుడు పండు
నా యని ఉవ్విళ్ళూరితి.

ఇప్పుడు తెలిసె జాతిరత్న
మింక జనకు కనరాదని.
ఇప్పుడు తెలిసె తోటమాలి
ఈ దెసకే రాబోడని.

ఆ మహనీయుని వక్షము
నం దొక నిమిసము నిల్చిన
జన్మ తరించేదే పూ
జాపుష్పమ్మటుల తల్లి!

తుకతుకమను రక్తాశ్రువు
లిక మ్రింగగ లేనమ్మా!
అతని చితిపై ఆహూతి
యోదును సెలవీయమ్మా!

[నైహూ పరమపదించినతర్వాత మొదటి పదిహేనేతగన్తు]

జ్ఞాతికి సంకెళ్లు విరిగి
నీతికి చెరసాల తొలగి
గర్వంగా శిరసెత్తిన
పర్వదినం తిరిగివచ్చె.

కానీ యెప్పటిలాగా
కనులు నేడు మెరియవేమి ?
నిరుటివోలె మూర్ఖములు
నిటారుగా నిలువవేమి ?

తళతళమను కాంతిసుధా
ధారలోన ఏదో ఒక
నీలినీడ తోచెనేమి ?
జాలిగాలి వీచెనేమి ?

మన జాతిని విశ్వశిఖర
మున నిల్పిన నెహ్రూజీ
పూచిన చిరునవ్వు లింక
నోచుకోని దివస మ్మిది.

ఏడీ కనరాడు నేడు
ఎర్రకోటపైన నిల్చి
భారతప్రజాహృదయం
పలికించిన కరుణమూర్తి.

మళ్ళీ వినిపించేనా
మన నెహ్రూ అమృతవాక్కు
కోటిగుండియలను మేలు
కొల్పినట్టి క్రొత్తబుక్కు.

అతని వాణి మృదులానిల
రుతిలో వినిపించు నింక.
అతని మూర్తి జీవనదుల
గతిలో కనిపించు నింక.

అత డెత్తిన ఆశయాల
పతాకాల నీడలోన
చైతన్యం చేయిసాచి
జాతిని నడిపించు నింక.

ఎడారిలో

సూర్యులు

[మెదడుకు సంబంధించిన వ్యాసంగంలో చిక్కువడిన హృదయవాది
స్వగతం]

కృష్ణా! న న్నొక గీతం

గిలుకు మంటివా ?

మంచుగడ్డలాగా స్తం

భించిన నా కంఠంలో

జ్వాలాసంగీతమ్మును

పలుకు మంటివా ?

నీ కేమిటి మహాప్రభూ !

నృత్యగీతమధుమూర్తివి.

నిత్యానందస్ఫూర్తివి.
 నీవు తలచుకున్నావో
 నిమిషంలో ముంగిట్లో
 శారదరాకారాత్రులు
 సహస్రశంపాగాత్రులు.
 మరి నేనో—నా సంగతి
 యెరుగనివాడివా ప్రభూ !
 ఉరుకోధనయజ్ఞంలో
 నరాలనే సమిధలుగా
 మేదస్సును హవిస్సుగా
 వ్రేలుస్తున్నాడు గదా !
 ఎప్పుడు పోట్లాడే కను
 రెప్పల కొక అమృతబంధ
 మును గూర్చే నిద్రాసఖి
 నయ్యయ్యో గోడకు వ్రే
 లాడేస్తున్నానుగదా !
 పైబడితే ప్రవరునిలా
 జాడిస్తున్నాను గదా !
 కాలం నడినెత్తిన కర
 వాలంలా జడిపిస్తే,

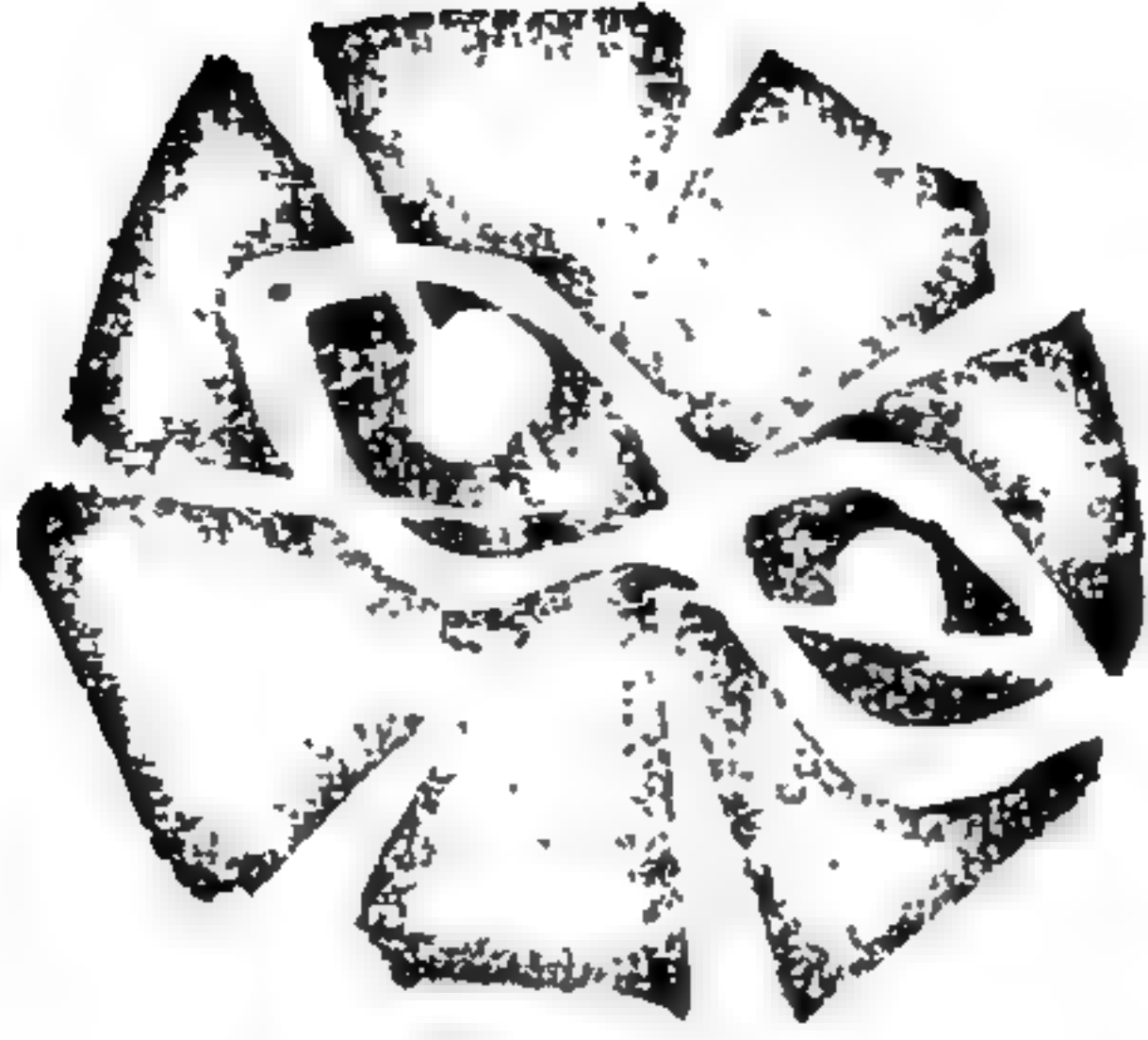

ఎటు నీ గమ్యం ఎటు ?
 పుటుకుమన్న గాలిపటం
 పోతున్నటు
 ఎటు నీ గమ్యం ఎటు ?
 నిటలంమీదున్న గీట్ల
 కిటుకు తెలుసుకున్నావా
 జడలుదిగిన మర్రికింద
 నడిచి జడుసుకున్నావా
 విధిని వరిస్తున్నావా
 వెర్రి నటిస్తున్నావా
 ఎటు నీ గమ్యం ఎటు ?

ఇంతగా నిరాశలు కబ
ళించి, వేడినిట్టూర్పులు
నెమరువేసి, లోకము కం
దించే దేమిటి?
పోనీ సొంతానికైన
పొందిన దేమిటి?
వెలిసిపోవు చీరలాంటి విరక్తి
అందలేని ద్రాక్షలపై అనాసక్తి.

ధ్రువాలను కొలవాలనో
 ఎవరె స్టెక్కాలనో
 తారల దాటాలనో
 కోరలేదు ని న్నెవ్వరు.
 నలుగురు కోరే దేమిటి ?
 నట్టనడిమి చీకట్లో
 చిట్టిదివ్వె వెలిగించి
 శిఖరంపై గురి వుంచీ
 చెకాచెకా నడవాలని
 వికలత్వం విడవాలని.
 ఇంతకు నీ లక్ష్యం ఎటు ?
 ఎటు నీ గమ్యం ఎటు ?

మాడ్కా స్మృతులు

నా స్మృతులు నాల్కల్ని తొడుక్కుని
నడిరేయి ఏమిటో నసుగుతున్నాయి.
గతమనే ముసలిగోవును కట్టేసి
నిర్దయగా అనుభవాల్ని పిదుకుతున్నాయి.

వెన్నెలచమురు ఒంట బట్టించుకొని
పన్నీటి కుల్యల్లో జలకా లాడుకొని
కమ్మకస్తూరి గీర్నామం దిద్దుకొని
కలువపుప్పొళ్లు మెయినిండా అద్దుకొని

తెమ్మెరపల్లకీపై షికారు తిరిగిన దినాలు
 గమ్మత్తుగా మత్తుగా కరిగిన క్షణాలు
 కనిపిస్తున్నాయి పాత చుట్టాల్లాగా
 తునిగిపోయిన కలలోని చిత్రాల్లాగా.

పగిలిపదార్థాల్కలైన అద్దంలో
 బావురనే బీటవారిన ముఖాలు
 రాతిబిళ్ళల్లా వున్న కళ్ళజోళ్ళ వెన్న
 పాతుకుపోయిన కనుపాపల ఖద్యోతాలు
 పట్టపగలు జరిగిన సర్పరజ్జుభ్రాంతులు
 నిట్టనిలువు పొగచూరిన చంద్రకాంతులు
 తేలుతున్నాయి చేపచిక్కని గాలాల్లాగా
 కర్మచాలక తోక తెగిన సృగాలాల్లాగా.

భయాల దుప్పట్లు కప్పుకుని ఇరుగ్గదిలో
 చావుకు జీవం పోసే మొనగాళ్ళు
 ఆశల కుంపట్లు పెట్టుకుని ఆకాశంవేపు
 చూపుల్ని ముడుపుగట్టే 'ముని' గాళ్ళు
 పచ్చిగడ్డి అనుకుని గోతిలో పడ్డ పసిలేళ్ళు
 చిచ్చుకొగిట్లో వెచ్చగా పడుకున్న ఊళ్ళు
 అబ్బా ! ఎంతటి చేదు జ్ఞాపకా లివ్వి
 అరుస్తున్నాయి పొగగొట్టాల్లా వికవిక నవ్వి.

పన్నీట స్నానంచేసిన కోరమీసాలు

కన్నీట అభిషేకమాడిన నయనాంచలాలు

ఈ ద్వంద్వాలు నిన్నటివే—మరి తిరిగిరావా

చేదూ తీపీ కలిసిన ఉగాదు లికముందు లేవా

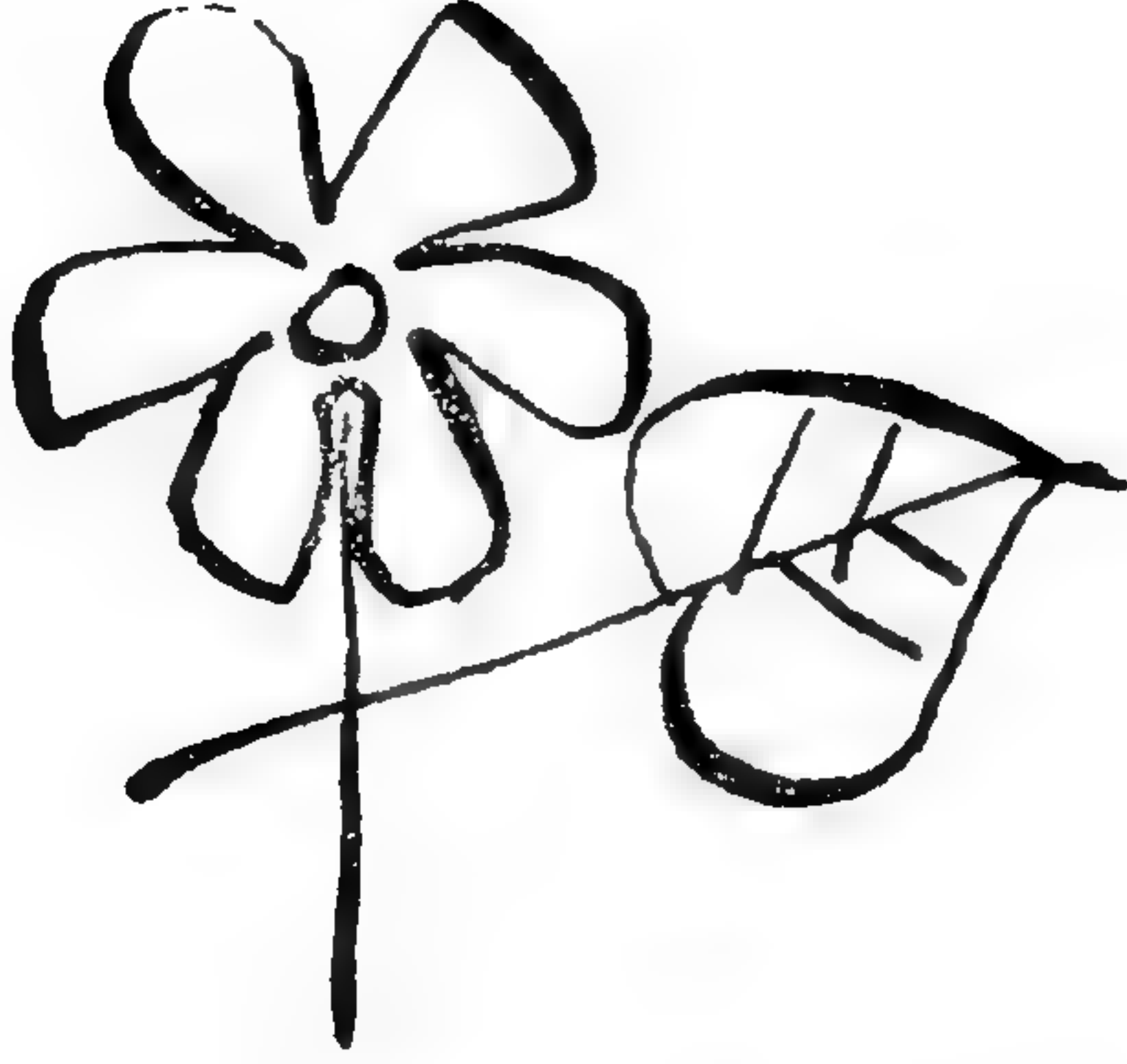
గానుగెద్దులా అస్తమానం తిరగడమేనా

సానరాయిలా రోజింతా అరగడమేనా

ప్రశ్నావళి వజ్రాయుధం అంచులా మెరిసింది.

పాపం! స్మృతులపై లాఠీల వర్షం కురిసింది.

కారికలు

జీవిత సంగ్రామంలో చితికిన బొమికలు
చిగుళ్లు తొడుక్కోవాలి.

మధ్యలో పుటుక్కున తెగిపడ్డ ఆశలకు
మళ్ళీ రెక్కలు మొలవాలి.

వరుసదప్పిన తాగుబోతు ఆలాపనల్లో
సరిగమ లేరుకోవాలి.

పొరపాటున తావుదప్పిన అక్షరాలకు
పునరావాసం కావాలి.

పంజరాలకు అంజలిపట్టే రోజులు
 సంకెళ్లకు సలాముచేసే రోజులు
 పాతగోరీల్లాంటి రాతియుగాలకు
 వైతాళికత్వం జరిపే రివాజులు
 క్రీనీడల్లా మాసిపోయిన వని
 కెరటంలా విరుచుకపడి చెప్పాలి.
 గడచిన 'క్రీస్తుపూర్వం' గదికి
 విడిపోని తాళం వేయాలి.
 నడుస్తున్న గాంధీశకానికి
 పడుతున్న తాళం తీయాలి.
 పల్చని అంగీలో దాగివున్న పచ్చివ్రణాలను
 పదుగురికి చూపే ముందు
 ప్రతిమనిషీ తనలోకి తొంగిచూసుకోవాలి.
 పడ్డ పాట్లూ, పొరపడ్డ చోట్లూ
 పదిలంగా నెమరు వేసుకోవాలి.
 విషాదాల కషాయం తాగి తాగి
 ఆనందంలాంటి ఆరోగ్యం పెంచుకోవాలి.
 మల్లెలా జీవించే మహాయోగం లేకున్నా
 ముల్లులా బతకడం పోవాలి.
 పల్లానికి జారే నీరులా ప్రవహించే నెత్తురు పాయ
 పక్షాని కోమాపైనా ఎదురుఉరకాలి.

చప్పుడుచేయకుండా చప్పగా మోగే గుండెకాయ
అప్పుడప్పుడు డప్పులా, డమరువులా పలకాలి.
గొంగళీ పురుగులా ప్రాకడం మానేసి
కురంగంలా దూకడం నేర్వాలి.
ద్వేషంలాంటి చీకటిని కాలేసి
దివ్వీటీలా చూడడం నేర్వాలి.
'ఎత్తైన నింగి నల్లనిది, లోతైన నీరది నల్లనిది
ఎదుట వున్న హృదయం తెల్లనిది'
ఈ సత్యం నిత్యం చదువుకోవాలి.
ఎవని నీడను వాడే యెదుర్కోవాలి.
కిటికీరెక్కల సందుల్లో నలిగి
కీచుమంటున్న బుడతగాలి;
దారి కడ్డమైన కొండరాళ్లకు
తల బాదుకుంటున్న తరంగాళి;
చెక్కిటి బురదను కడిగేయలేక
చిక్కిపోతున్న శీతాంశుమాలి
కర్మను నిందించడం మానుకోవాలి.
కర్తవ్యం ముప్పురిగా పేనుకోవాలి.
సన్నని ఆశల పల్లవి పల్లవించాలి.
నున్నని పాటల దళాలు పరిమళించాలి.

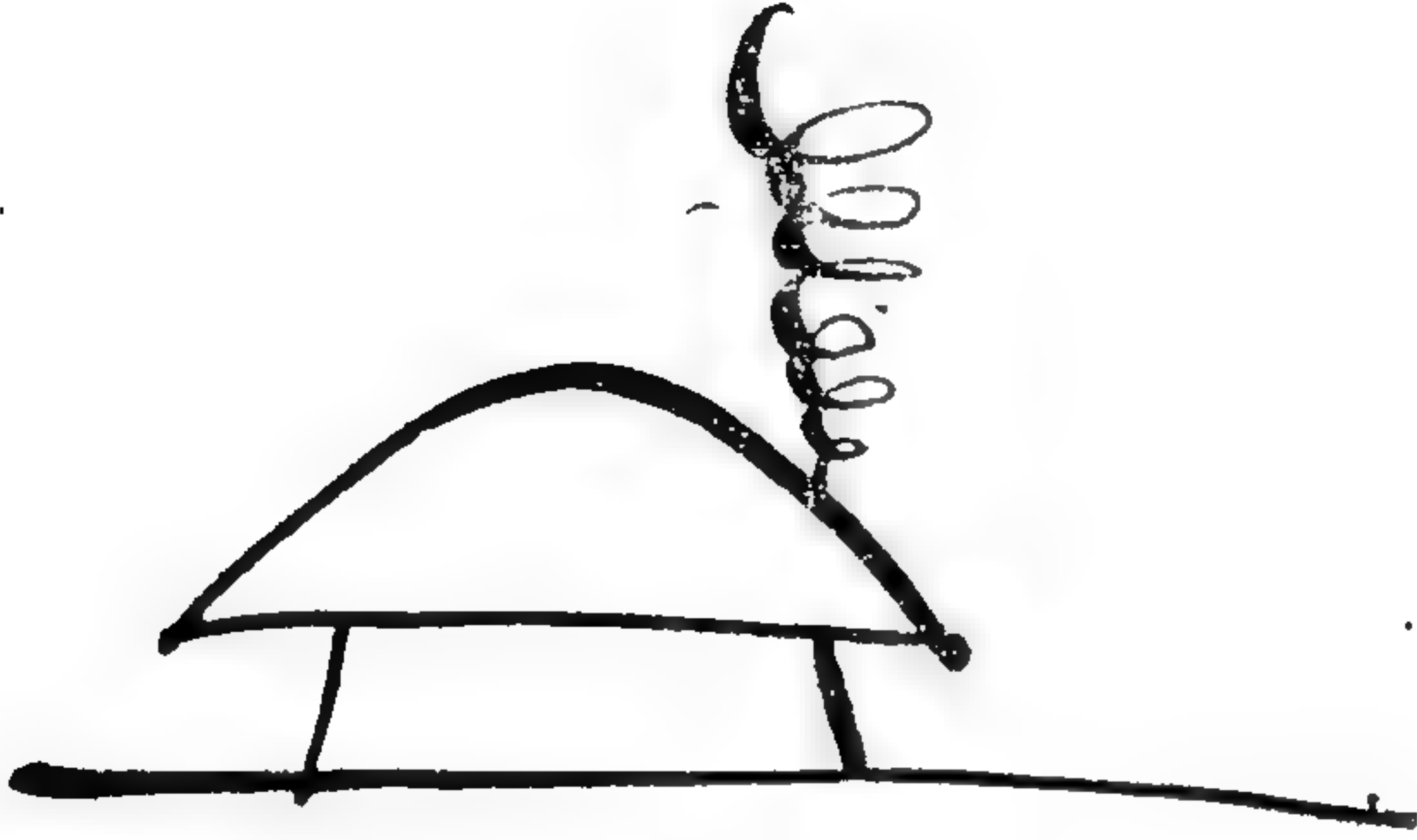
సామన్యము

ఇన్నాళ్ళూ నన్ను గూర్చే పాడుకున్నాను.
నాగుండె దడల్పి నేనే కొలుచుకున్నాను.
ఊహల సెలయేళ్ళ మైకంలో పడి
ఉన్నది చెప్పడం మానుకున్నాను.

ఇప్పుడు నిన్ను గూర్చి పాడుకుంటాను.
చప్పుడుకాని నీ హృదయసంగీతం వింటాను.
ఆకాశాన్ని చుంబించే నీ లజ్యేన్ని
లోకానికి చూపి పొంగిపోతుంటాను.

కావిరంగుపాగాలు

నిశ్శబ్దతలా ముడుచుక పడుకున్న ఆకుగుడిసెలోంచి
చీకుగుడిసెలోంచి

నిశాగర్భాన్ని కళపెళలాడించు కావిరంగుపాగాలు
ఆవులించు సెగలు.

బాష్పవాయువుల్ని తప్పించుకోలేని నిరుపేదసత్యం
ధరలేని ముత్యం.

శ్రుతి కుదరని వాద్యమేళంలా తీచురాళ్ళ గోల
బూచినాట్యహేల.

రేఖా రత్నావళి

విత్తనంలో ఒత్తిగిలివున్న మొక్కలాగా
గుండెలో రెక్కవిప్పని కొదమకోరిక.
అలిసిపోని కంటిరెప్పల అంచులమీద
నిలువలేక జారిపడుతున్న నిద్రాబాలిక.

హేమంతశర్వరి ఉషస్సు కిచ్చిన కాన్క
పచ్చని గరికమెళ్ళో పచ్చి ముత్యాల సరం
మూలకుంపట్లో పడివున్న ముసలినిప్పు
మూలుగుతుంది; నూటారుడిగ్రీల జ్వరం.

కళా
హంస
మయనింబింది

చుక్కల్ని చూడలేను.

చుట్టూ రెపరెప కొట్టుకుంటున్న

పసిరెక్కల్ని చూడలేను.

ఎదమీద కుండపోతగా కురుస్తున్న

మృదువైన కన్నీళ్లు చూడలేను.

కన్నీళ్ల సెలయేళ్ల దూకుడులో పుడుతున్న

కనిపించని విద్యుత్ కళాఘాతాల్ని

చూడలేను.

ఇన్నాళ్ళలాగా వెచ్చగా పాడుకోలేను.

మంచుగడ్డలాంటి మరణబంధంనుంచి

నన్ను నేను కాపాడుకోలేను.

మమతల్ని పుటుక్కున తెంచుకోలేను.

మంచం నలువైపులా ఆరవేసిన

తడిసిన కనురెప్పలనుంచి తప్పించుకోలేను.

అల్లంతదూరాన ఒక కుక్క మొరుగుతున్నది.

అంబరాన ఒక రిక్క ఒరుగుతున్నది.

ఇంటివెలుపల గాడుపు డోళ పెడుతున్నది.

మింటిలోపల ఏడుపు చీలిపోతున్నది.

నిశ్శబ్దత బరువుగా పేరుకుంటున్నది.

నిశ్వాసం అశ్వంలా దౌడుతీస్తున్నది.

చావూబ్రతుకుల సన్నని పొలిమేర

నీవా నేనా అని కుమ్ముకుంటున్నది.

గాలిలో సరికొత్త ఊపిరి రగిలింది.

నేలలో సరికొత్త మృత్తిక మిగిలింది.

వెలుతురు ఒక అంగుళం వికసించింది.

జలహృదయం జలజలా కంపించింది.

అకాశం నీరవంగా ధ్వనించింది.

ఆత్మహంస ఊర్ధ్వంగా పయనించింది.

మలుపు

గృజిలీప్రతిలాంటి గుండెను కాపాడుకుంటూ
మజిలీ చేయాలనే కోర్కెల మధు వూరించుకుంటూ
పాటిదిబ్బమీద నడుస్తూ పచ్చల తివాసి అనుకుంటూ
కాలిబాట చెబుతున్న పూలగాథల్ని వినుకుంటూ
మలుపు తిరుగుతున్నాడు మానవుడు.

ఒలికిపోయిన గతం గూర్చి ఊర్పులు విడిచేవాళ్లను
కరిగిపోతున్న వర్తమానానికి గాభరాపడే వాళ్లను
భవితవ్యపు వెల్తుర్ని చూసి గవాక్షాలు మూసే వాళ్లను
దులపరిస్తూ పోతున్నాడు మానవుడు
మలుపు తిరుగుతున్నాడు మానవుడు.

స్వప్నంలో సగం తాగిన సహారాసౌందర్యాల్ని
 శైశవంలో బుగ్గల్ని తాకిన చంచలదృశ్యాల్ని
 మిగలకుండా తాగేస్తూ, సొగసుగా నెమరువేస్తూ
 మత్తుగా నడుస్తున్నాడు మానవుడు
 మలుపు తిరుగుతున్నాడు మానవుడు.

మోడునుదుట చిగిరిస్తున్న ముత్యాల రేఖల్ని చూస్తూ
 మరుభూములు లిఖిస్తున్న మరకతరేఖల్ని చూస్తూ
 పొగపాగా చుట్టుకున్న నగశిరస్సుల్ని చూస్తూ
 పాథేయం సరిచూసుకుంటూ, పాథోధి దాటేసుకుంటూ
 మారుతంలా పయనిస్తున్నాడు మానవుడు
 మలుపు తిరుగుతున్నాడు మానవుడు.

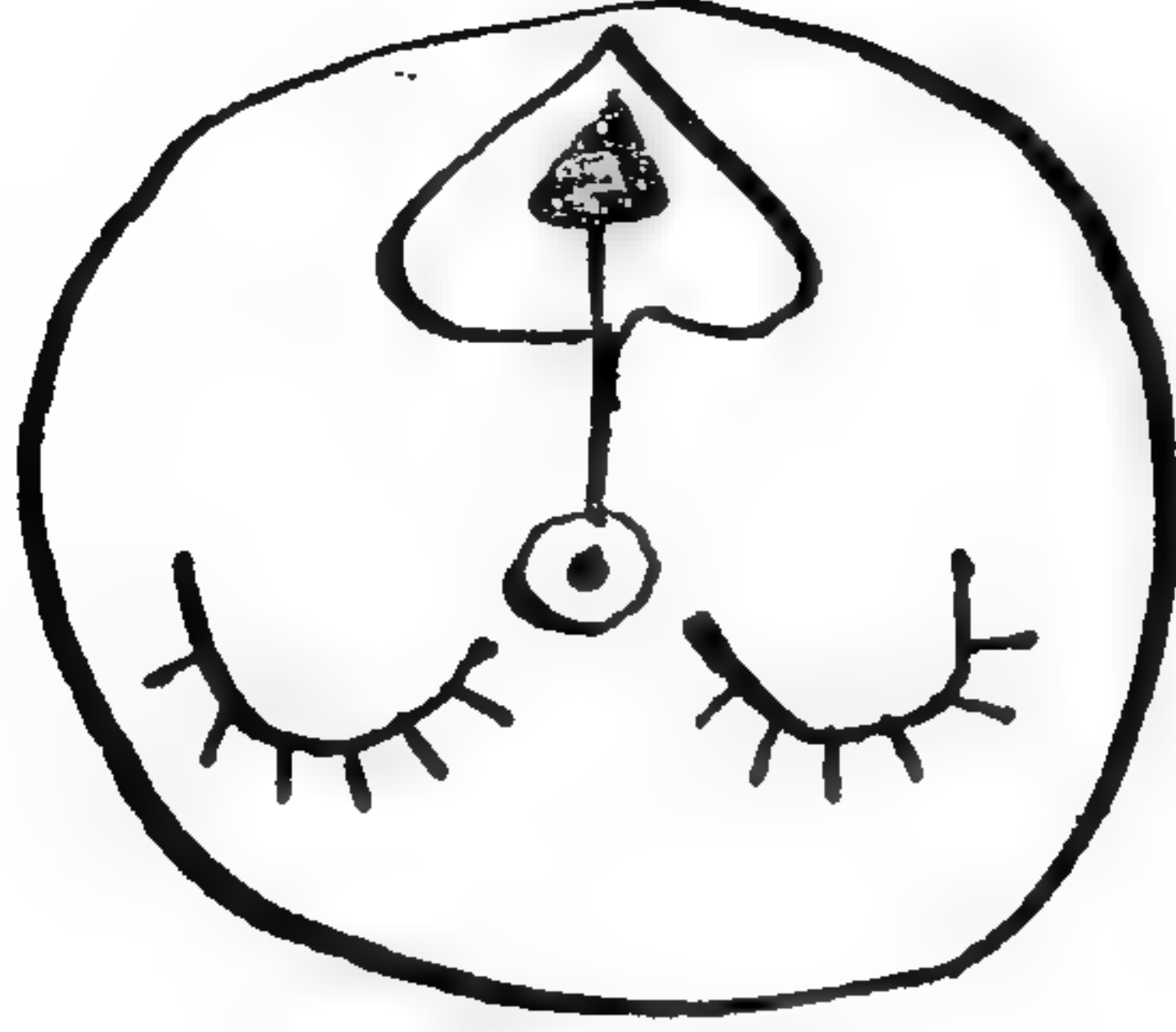
మింతవసంతం

చిగుళ్ళు, పురిట్లో సందికొట్టిన
శిశువుల్లా ఊడిపడుతున్నాయి.
పండుటాకులేమో గబ్బిలాల్లాగా
పట్టుక వ్రేలాడుతున్నాయి.

రోడ్డుపక్కన ముసలి మామిళ్ళమీద
రోకటిపాటలు వినిపిస్తున్నై కాకులు.
శ్రుతికుదరని వాద్యసమ్మేళనంలా
రొద చేస్తున్నై తుమ్మెదమూకలు.

జగత్తు మత్తుగా పడుకుంది

జగత్తు మత్తుగా పడుకుంది.
తమస్సు తపస్సులో వుంది.
నగం పీల్చి పారేసిన సిగరెట్టు
జ్వలనమే తన ధ్యేయ మంటుంది.

‘పంఖా’ రెక్కలు వాల్చుకుంది.
పరదా గాలి పీల్చుకుంటుంది.
గోడమీది గడియారంమాత్రం
గుండెదడల్ని కొలుస్తూవుంది.

వడివేసి వొదిలేసిన ముంగురులు
పసిపాముల్లా బుసకొడుతున్నై.

[గోపీచంద్ స్మృత్యంకం]

'కన్నీళ్లు నాహృదయాన్ని కడిగి శుభ్రం చేస్తాయి,
నవ్వులు నన్ను సహచరులకు సన్నిహితుణ్ణి చేస్తాయి'
అన్నాడు ఖలీల్ జిబ్రాన్ కవి ఆనాడు.

అన్నా! నీవు వాటిని సార్థకం చేశావు నేడు.

కృతుల్ని కన్నీటిలో అద్ది తీశావు.

బ్రతుక్ని నవ్వుల రవ్వల హారం వేశావు.

ఊహకంటే ఉత్తాలంగా, భావనకంటే విశాలంగా
ఉండడ మెలాగో 'అక్షరాలా' రుజువుచేశావు.

నక్షత్రాల కళ్లు మిలమిలా మెరుస్తున్నప్పుడు
నందివర్ధనం పూలు గలగలా నవ్వుతున్నప్పుడు
నాకు స్ఫురిస్తుంది నీ మూర్తి.

నడిమితరగతి సమాజం నడక తెగిపోయినప్పుడు
జడివచ్చిన జీవితాలు ముడుచుకపోయినప్పుడు
నాలో ధ్వనిస్తుంది నీ ఆర్తి.

మాట్లాడే మానివిగా మాతో కొన్నాళ్లు తిరిగావు.
మళ్ళీ బోధివృక్షంకిందికే చల్లగా వెళ్లిపోయావు.

అజ్ఞాతవాసం

అరణ్యవాసం అయిపోయింది.

అడవిలో వున్నప్పుడే నేను అయిదుగా చీలివున్నాను.

అజ్ఞాతవాసం ఆరంభమైంది.

ఆ అయిదురూపాలకు కొత్త తొడుగు లంటుకున్నాయి.

చూపుకు మాత్రమే అయిదు రూపాలు వేరు;

వాటి నాళ్ళలో పారే రక్తంతీరు

వాటి కడుపుల్లో కదలే మజ్జిగనీరూ ఒకటే.

వాటి అంతరంగాల్ని కలిపికుట్టే దారం ఒకటే.

గిజగిజ తన్నుకుంది.

సలసల మరిగే చమురుకురిసినట్లు

విలవిలలాడిపోయింది.

అయిదురూపాలూ ఆప్రాంతాన్నే వున్నాయి.

అంతా గమనిస్తూనేవున్నాయి.

మురికిచెరలో తోయబడ్డ గదరువీరుల్లా

చురచుర చూస్తూవున్నాయి.

చురకత్తుల్ని నములుతూ చంద్రనిప్పుల్ని మింగుతూవున్నాయి

వాటిల్లో ధర్మమూర్తి మొదట తమాయించింది.

తోటిరూపాలను చూపుల్తో మందలించింది.

అప్పుడు ధర్మమే అడ్డురాకపోతే

అకాలప్రళయం తప్పేది కాదు.

అజ్ఞాతవాసం ముగిసేది కాదు.

ఆశయ మెలాగో గండం తప్పించుకుంది.

అయిదురూపాల్లో ఒకటి దాని జుత్తు నిమిరింది

అనుకున్న ప్రకారంగా అర్థరాత్రి కావచ్చింది.

ఆశయం వేసుకునే మేలిముసుగు కప్పుకుని

ముచ్చటగా ముడుచుకపడుకుంది ధర్మాంశం.

కీచకప్రవృత్తి దాన్ని స్ఫురించింది.

రేచులా ధర్మం విజృంభించింది.

రెంటికి జరిగిన సడిలేని సమరంలో

కీచుమంది కీచకప్రవృత్తి.

ఆశయానికి పీడా విరగడైంది.

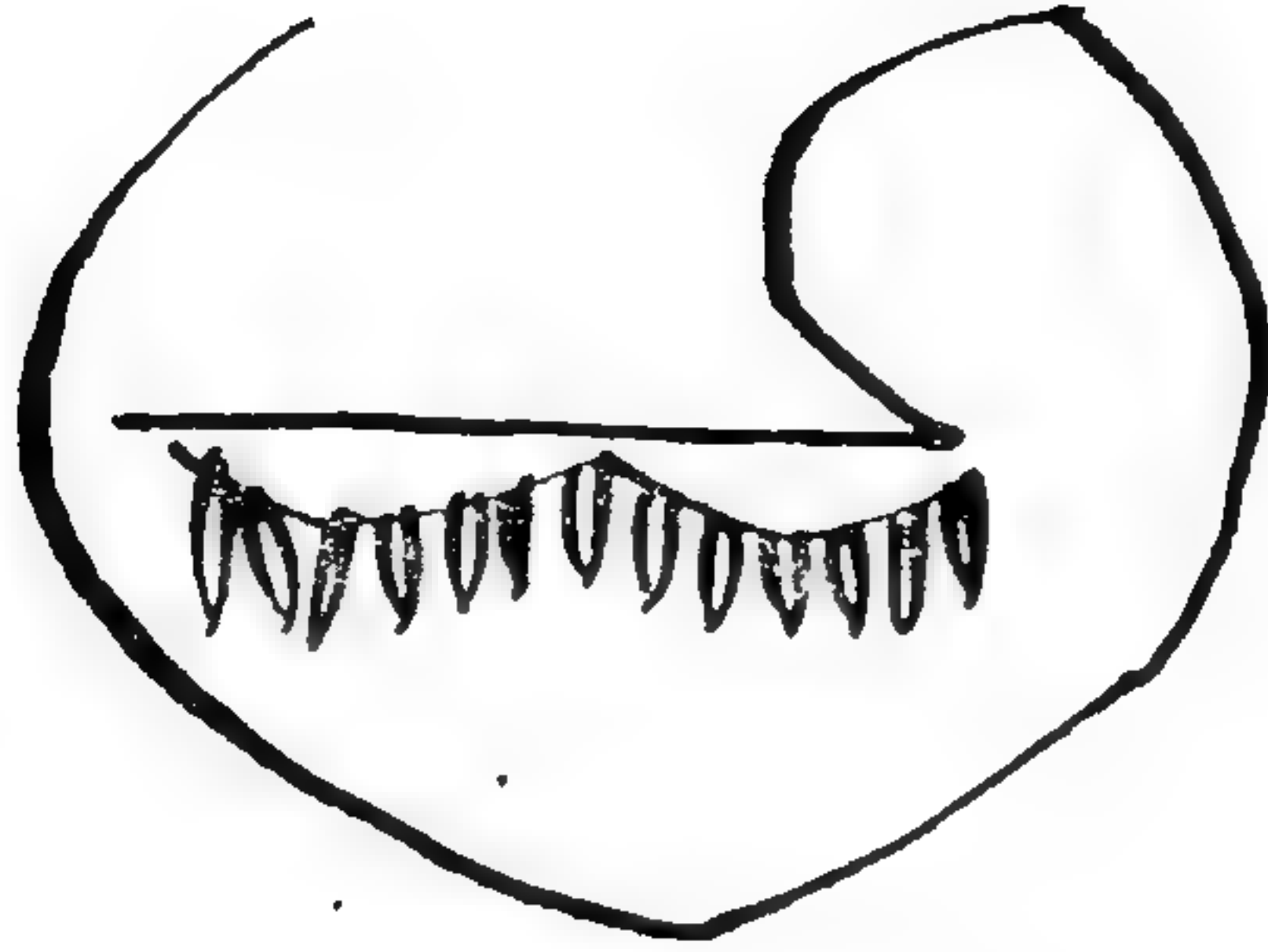
ఆనందం అంచులు దాటి పొర్లింది.

అయిదురూపాలకు ఒక్క మాటుగా

అమృతస్నానం చేసినట్లయింది.

ఆశయాన్ని బట్టేకదా రూపానికి మనుగడ.

తైలాన్ని బట్టేకదా దీపానికి నిలకడ.

అక్షరాల గవాక్షాలు

అక్షరాల గవాక్షాలనుంచి అవలోకిస్తున్నాను గగనాన్ని
 సగంచచ్చిన ఊహజీవులకు చమత్కారభిక్షపెట్టేవాణ్ణి.
 అవిగో ఆకాశంపందిరికి వ్రేలాడుతున్నద్రాక్షపళ్ళు.
 అహో! ఆషాఢయోష ఆరవిడిచిన అలకల చివళ్ళు.
 షెల్లీమాటల్లో అంటే సూర్యునికి సముద్రానికి పుట్టిన
 మళ్ళీ కొత్తగా అనుమంటే గగనాబ్ధిలో తేలే నల్లని మంచు
 బిడ్డలు.
 గడ్డలు.

వాటిల్లో కోరచేపల్లా దూసుకుపోయేవేమిటో చెప్పనా?

వాటి కూకటుల్ కొలిచి కూర్చిన ఉత్పేక్ష లేమిటో

విప్పనా ?

కొట్టిన పిండిగా చెబితే మదకలమదిరాక్షుల మెయివిరు

పులు.

కొంచెం చేదుగా చిత్రిస్తే బానిసల వీపుల్ని చిట్టించే

కొరడాచరుపులు.

అక్కడక్కడా గ్రుడ్లు మిటకరిస్తూ కూర్చున్న నెచ్చెలులూ
వస్తున్నా : మీకోసమేకదూ వేస్తున్నా నిచ్చెనలు.

పంచశీలసూత్రాలను అక్షరాలా పాటిస్తున్నవాళ్ళు మీరు.

ప్రసంగాలు దిగుమతిచేయరు; సరికదా పరస్పరం డీకోరు.

నూనెనుబట్టి వత్తిని పేనుకున్న పరమసాధువులు మీరు.

ఒకేరాత్రి నిండుగా బ్రతికి మర్నాడు కళల్నికోలుపోరు.

అటు ఆఫీసర్లూ కారు, ఇటు కారు చప్రాసీలు.

అనిశం మిణుకుమిణుకుమనే అఖిలజగత్ 'ఎకజీవో'లు.

పంచాయతీ
సంఘాలు (గంభీరయం,
తంజావూరు :: కృష్ణా జిల్లా.

Bc

TPLA101B154

BC

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్రిక

పుస్తకం సంఖ్య	IP/A102B/54
పుస్తకం పేరు	ఉత్తరాల నివాసాలు
తారీఖు	25-10-24
ముందు లభ్య	Yes
వెనుక లభ్య	Yes
మొత్తం పేజీలు	143
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	Yes, Bc
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Triveni
పేజీలు విడదీసినది	Triveni
స్కాన్ చేసినది	Harshana
పరీక్ష చేసినది	ROHITH
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	Good